

T.C.
ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

AMATÖR VE PROFESYONEL KORİSTLERİN
SANAT OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Erkan UYAR

Niğde
Ağustos, 2019

T.C.
ÖMER HALİSDEMİR ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK EĞİTİMİ BİLİM DALI

AMATÖR VE PROFESYONEL KORİSTLERİN
SANAT OKURYAZARLIKLARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Erkan UYAR

Danışman: Prof. Dr. Ebru TEMİZ

Niğde
Ağustos, 2019

YEMİN METNİ

Yüksek lisans projesi tezi olarak sunduğum “**Amatör ve Profesyonel Koristlerin Sanat Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi**” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ve akademik kurallar çerçevesinde tez yazım kılavuzuna uygun olarak tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmamın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Erkan UYAR

ONAY SAYFASI

Prof. Dr. Ebru TEMİZ danışmanlığında Erkan UYAR tarafından hazırlanan “Amatör Ve Profesyonel Koristlerin Sanat Okuryazlık Düzeylerinin İncelenmesi” adlı bu çalışma jürimiz tarafından Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Programı Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

19/ 08/ 2019

JÜRİ :

Danışman : Prof. Dr. Ebru TEMİZ

Üye : Doç. Dr. İzzet YÜCETOKER

Üye : Dr. Öğr .Üyesi Ali DELİKARA

ONAY :

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulu'nun ..... Tarih ve ..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Prof. Dr. Gökhan ÖZDEMİR
Enstitü Müdürü

ÖZET
YÜKSEK LİSANS TEZİ

AMATÖR VE PROFESYONEL KORİSTLERİN
SANAT OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

UYAR, Erkan

Güzel Sanatlar Eğitimi Ana Bilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ebru TEMİZ Ağustos 2019, 66 Sayfa

Bu araştırmada, çeşitli korolarda çalışmalarını sürdüren amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlığı düzeylerinin incelenmesi amaçlanmış ve ayrıca koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerine cinsiyet, sanat kitaplarını okuma ve kütüphaneden yararlanma değişkenlerinin etkisi olup olmadığı araştırılmıştır.

Araştırmanın çalışma grubunu, 2017-2018 (çalışma) yılında, bireysel ve kurumsal izinler alınarak ulaşılan “Mersin Devlet Opera ve Balesi” ve “TRT’de” görev yapan 85 profesyonel korist ile “Mersin Polifonik Korolar Derneği” ve “Silifke Göksu Halk Müziği Topluluğu’nda” görev yapan 67 amatör korist oluşturmuştur.

Araştırmanın verileri Yücetoker (2014) tarafından geliştirilen ve bu araştırmaya uyarlaması yapılan sanat okuryazarlığı ölçeği ile araştırmacı tarafından toplanmıştır. Ölçeğin bu araştırma için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı, Alpha 93 olarak hesaplanmıştır.

Uygulamanın bitiminde elde edilen veriler IBM SPSS Statistics 23.0 programı ile analiz edilerek raporlaştırılmıştır.

Araştırmada sonuç olarak;

Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlıkları incelendiğinde, elde edilen bulgulardan yola çıkararak her iki grubun da büyük lde sanat okuryazarlığına sahip oldukları söylenebilir.

Ayrıca amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerine yönelik yapılan t-testi sonuçları incelendiğinde amatör ve profesyonel koristler arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu tespit edilmiş amatör koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerinin profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerinden daha düşük olduğu tespit edilmiştir. Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişkiyi tespit etmek için yapılan t-testi sonucuna göre amatör koristlerin cinsiyetleri ile sanat okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı, profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu, erkek profesyonel koristlerin profesyonel kadın koristlere oranla sanat okuryazarlık düzeylerinin daha yüksek olduğu, amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri ile sanat kitapları okuma değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı, amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri ile sanatsal değerlendirmelerde kütüphanelerden yararlanma değerkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Müzik, Koro, Sanat okuryazarlığı, Amatör korist, Profesyonel korist,

ABSTRACT
Master's Thesis

**THE EXAMINATION OF THE LEVEL OF ART LITERACY OF
AMATEUR AND PROFESSIONAL CHORISTS**

UYAR, Erkan

Department of Fine Arts Education, The Field of Music Education
Thesis advisor: Prof. Dr. Ebru TEMİZ August 2019, 66 Page

In this study, it has been aimed to examine the art literacy levels of amateur and professional chorists who have been working in various choirs and to investigate whether gender, reading art books and using the library have any effects on the art literacy levels of the chorists.

Working group of the research, by getting individual and institutional permissions in the working year 2017-2018, have formed with 85 professional chorists who were working at “Mersin State Opera and ballet” and TRT; at Mersin polyphonic choir Association and Silifke Göksu Folk Music Group with 67 amateur chorists.

The data of the study have been collected by the researcher on the scale of art literacy developed by Yücetoker (2014) and adapted to this study. For this research, the Cronbach Alpha reliability coefficient of the scale has been calculated as alpha 93.

The data obtained at the end of the application have been analyzed and reported with the IBM SPSS Statistics 23.0 program.

As a result of research;

When examining the art literatures of amateur and professional choralists, it can be said that both groups are largely art literatures based on the findings obtained. Also; when the t-test results about amateur and Professional chorist's art literacy level were examined it was found that there is a meaningful relationship between amateur and Professional chorists. It was detected that amateur chorist's art literacy level is lower than Professional chorist's art literacy level.

In addition, according to the results of t-test conducted to determine the relationship between art literacy levels and sexes of the amateur chorists, there is no meaningful relationship between the sex of amateur chorists and art literacy levels. There is a significant relationship between the level of art literacy of professional chorists and their sexes and the level of art literacy of male professional chorists is higher than that of professional female chorists. It has been determined that there is no meaningful relationship between amateur and professional chorists' level of art literacy and level of reading art books; there is no meaningful relationship between amateur and professional chorists' level of art literacy and the variable of using libraries in artistic evaluations.

ÖNSÖZ

Erkan UYAR

Korolar yapısal anlamda farklılıklar gösterse de şarkı söylemek amacı ile bir araya gelen bireylerden oluşmuştur ve koroların içerisinde bulunan bireylere toplumsal, sanatsal ve kültürel bakımdan birçok katkı ve değer kazandırdığı söylenebilir. Yapılan bilimsel araştırmaların sonuçlarını incelediğimizde (Coşkun, 2007). şarkı söyleyen bireylerin hem ruhsal hem de sosyal açıdan olumlu davranış değişimleri kazandıkları söylenebilir. Şarkı söylemenin bireyler üzerinde hem ruhsal hem de sosyal açılardan birçok olumlu etkilerinin olduğu tespit edilmiştir. Bireysel anlamda, özgüvende ve motivasyonda artışın gözlemlenmesi; sosyal alanda, sosyal ilişki ve iletişimde artışların olması gibi koro faaliyetlerinin bireyler üzerinde yarattığı faydalar sayılabilir. Koroda şarkı söyleme aynı zamanda bireylere, topluluk içinde bir birey olduğunu hissetme, paylaşımcılık, ortak sorunlara birlikte çözüm arama, yardımseverlik, birlik ve beraberlik duygusunu güçlendirme ve benzeri sosyal faydalar da sağlayabilir.

Korolarda faaliyet gösteren bireylerin sanatsal çalışması sırasında doğru bilgiye ulaşabilmesi ve ulaşabildiği bilgiyi sanatsal çerçevede uygun bir şekilde kullanabilmesi ancak sanatsal okuryazarlık düzeyinin gelişmesi ile mümkün olabilir.

Bu araştırmada, sanat okuryazarlık düzeylerini belirlemek için profesyonel ve amatör korolarda faaliyet gösteren koristlerin önce sanat okuryazarlığının seviyesini ortaya çıkarmak, sanatsal bilgi ve yorumlamalarında zorlandıkları alanları belirlemek, bu konuda gereksinimlerini karşılayacak önerileri geliştirmek hedeflenmiştir.

Bu araştırmanın amacı, amatör ve profesyonel korolarda korist olarak görev yapan bireylerin sanat okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi ve elde edilen verilerin yaş, amatör, profesyonel olma, cinsiyet açısından farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir.

Çalışma esnasında benden desteğini esirgemeyen bilgi ve birikimini bilimin ışığında hizmetimize sunan değerli danışmanım Sayın Prof. Dr. Ebru Temiz'e, sabrı ve desteği ile her zaman yanımda ola değerli eşim Gülin UYAR'a teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	i
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	ii
ÖZET	iii
ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLolar LİSTESİ.....	1
BÖLÜM I.....	2
1. GİRİŞ.....	2
1.1. Problem Durumu	7
1.2. Alt Problemler	8
1.3. Araştırmanın Amacı	8
1.4. Araştırmanın Önemi	8
1.5. Sınırlılıklar.....	9
1.6. Tanımlar.....	9
BÖLÜM II	10
2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	10
2.1. Sanat	10
2.2. Okuryazarlık	12
2.2.1. Görsel Okuryazarlık	13
2.2.2. Medya Okuryazarlığı.....	13
2.2.3. Bilgi Okuryazarlığı.....	13
2.2.4. Elektronik Okuryazarlık	14
2.2.5. Sanat Okuryazarlığı	14
2.3. Koro.....	17

2.3.1 Koroların Tarihsel Gelişimi.....	20
2.4. Koro Çeşitleri	24
2.6. İlgili Alan Yazın	31
3. YÖNTEM	34
3.1. Araştırmanın Modeli.....	34
3.2. Çalışma Grubu.....	34
3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi	34
BÖLÜM IV	36
4.BULGULAR VE YORUM.....	36
4.1. Amatör ve Profesyonel Koristlerin Sanat Okuryazarlık Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	36
4.2. Amatör ve Profesyonel Koristlerin Sanat Okuryazarlık Düzeyleri Arasında Cinsiyet Değişkenine Göre Fark Olup Olmamasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	38
4.3. Amatör Koristlerin Sanat Okuryazarlık Düzeylerine Sanat Kitaplarını Okuma Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	39
4.4. Amatör ve Profesyonel Koristlerin Sanat Okur Yazarlık Düzeylerine Kütüphaneden Yararlanma Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	41
BÖLÜM V	43
5.1. Sonuçlar	43
5.1. Öneriler	44
ÖZGEÇMİŞ	54

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 3.3 Verilerin Toplanması ve Analizi.....	35
Tablo 4.1.1. Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerine ilişkin bulgular ve yorumlar.....	36
Tablo 4.1.2. Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri arasındaki farka ilişkin t testi bulguları.....	37
Tablo 4.2.1. Amatör koristlerin sanat okuryazarlığı düzeylerine cinsiyet değişkeninin etkisine ilişkin t testi bulguları	38
Tablo 4.2.2. Profesyonel koristlerin sanat okuryazarlığı düzeylerine cinsiyet değişkeninin etkisine ilişkin t testi bulguları	39
Tablo 4.3.1 Amatör Koristlerin Sanat Okuryazarlık Düzeylerine Sanat Kitaplarını Okuma Değişkeninin Etkisine İlişkin T-Testi Bulguları Ve Yorumlar	40
Tablo 4.3.2. Profesyonel Koristlerin Sanat Okuryazarlık düzeylerine Sanat Kitaplarını Okuma Değişkeninin Etkisine İlişkin T-Testi Bulguları	40
Tablo 4.4.1. Amatör Koristlerin Sanat Okur Yazarlık Düzeyleri İle Kütüphaneden Yararlanma Değişkeninin Etkisine İlişkin T-Testi Bulguları	41
Tablo 4.4.2. Profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri ile kütüphaneden yararlanma değişkenine etkisine ilişkin t-testi bulguları	42

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

İnsanlık tarihi boyunca var olan müziğin, bireylerin yaşantılarına doğrudan etki ettiği, yaşadıkları hayat boyunca deneyimledikleri olayları dışa aktarmakta en büyük yardımcıları olduğu söylenebilir. Müzikle birlikte insan yaşamında, kimi zaman hüzün, kimi zaman sevinç, kimi zaman varoluş ve kimi zaman ise yok oluşun dile geldiği gözlemlenebilir.

Yerleşik hayata geçen insanlar, topluluk ve toplum olmanın gerekliliği ile sosyolojik anlamda toplumsal olarak birçok konuda yardımlaşma dayanışma içinde birlikte hareket etme ihtiyacı duymuşlardır.

Basit anlamıyla şarkı söylemek amacı ile bir araya gelmiş insan topluluğu olarak tanımlanan koroların toplumun sosyalleşmesinde ve eğitilmesinde önemli yerleri vardır.

Emnalar (1997: 10) koronun tanımını yaparken bu terimin diğer dillerdeki ifadelerinden yola çıkmış “Yunanca “Khoros”, Lâtinçe “Chorus”, İtalyanca “Coro”, sözcükleriyle ifade edildiğini dile getirmiş ve dilimize ise “Koro” olarak yerleştiğini belirtmiştir. Tek sesli ve çok sesli eserleri seslendirmek için bir araya gelen seslendirici-yorumcu (icracı) topluluğu anlamında kullanılmakta olduğunu ifade etmiştir. Bu topluluk tarafından seslendirilen vokal müziğe ise koro isminin verildiğini belirtmiştir.

Say 2005 yılındaki çalışmasında koronun tanımını yaparken bu teriminin “Muzıka-i Hümayun’da görev yapan İtalyan müzikçiler tarafından 19.yüzyılın ikinci çeyreğinde dilimize girdiğini belirtmiştir. (Say, 2005)

Gazimahal (1961: 140) Koro terimini açıklarken Yunanca “khoreia” (horus) ve Latince “chorea” kelimesinden kalma olduklarını ve dans anlamına geldiğini belirtmiş. Yunan ve Roma medeniyetlerinde halka halinde el ele tutuşarak oynamaya ilk Hıristiyanlarda ise Tanrı’ya dua edenlere “koro” denilmekte olduğunu söylemiştir.

Emnalar ‘a (Emnalar, 1997: 8) göre koro ve topluluk kavramları bir bütünü teşkil eder. Koro tanımının yapılabilmesi için birden çok kişinin varlığından söz edilmesi gerektiğini söylemiş, birçok çeşidi ve türü olan koroların çalgı eşlikli veya eşiksiz, tek sesli veya çoksesli şarkı türkü okuyan topluluk olarak tanımlayıp aynı amaç için bir araya gelen insanlar bütünlüğü olduğunu belirtmiştir.

Çevik’e göre ise (Çevik, 1997: 47) koro; ses, tını ve sayısal bakımdan dengeli bir şekilde önceden belirlenmiş olan bir modele uygun olarak tek veya çoksesli eserleri seslendirmek amacı ile bir araya gelmiş içinde yaşadıkları toplumun kültür ve sanatsal yaşantılarına katkıda bulunan topluluk olarak tanımlamıştır.

Çevik, (2006: 653) koro eğitimini tanımlarken bu eğitimin toplu ses eğitiminin temel ilke ve hedefleri doğrultusunda yapılan uygulamalı bir çalışma olduğunu söylemiş bunun yanı sıra bir koro için gerekli olan deşifre, solfej, toplulukla birlikte uyum, yorumlama, koro bilinci, ilgili dağarcık ve stil özelliklerini de kapsayan bir eğitim olduğunu belirtmiştir.

Geçmişten bugüne bakıldığında ateşin, yazının, matbaanın bulunması gibi teknolojik gelişmelerin yaşandığı, bunun yanı sıra, mağaralara çizilen resimler ve dinsel ayinlerde şarkı söyleyen insanlar gibi sanatsal çalışmaların da bulunduğu dönemlerden günümüze dek uzanan ve hayatımızı şekillendiren teknolojik ve sanatsal gelişmeler, bu teknolojiyi ve sanatı doğru yorumlayıp geliştirebilecek ve insanlığın hizmetine sunacak bireylere ihtiyaç duymuştur.

“Eğitimin temel amacı bireylere toplumun kültürünü aktararak ve onları geliştirerek, toplumu istenilen geleceğe ulaştırmaktır. Eğitim yoluyla yetiştirilmesi istenen insan tipinin özellikleri bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olarak günümüzdeki hızlı değişimi izleyebilen, ona ayak uydurabilen, birey olarak değişmeye ve yeniliğe açık, merak eden, öğrenmek isteyen, bilgiye ulaşma yol ve yöntemlerini bilen insandır” (Kulaksızoğlu, 1991: 78).

Değişen dünya ve toplumun gereksinimleri karşısında birçok türü ve çeşidi ortaya çıkan okuryazarlık kavramı, basit anlamı ile okuryazar olma durumu olarak tanımlanmıştır.(*Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğü*)

Bilgi ve teknoloji çağının yaşandığı dünyamızda, gereksinimlerde bu doğrultuda devamlı olarak değişkenlik göstermektedir. Bu gereksinimler karşısında, birçok okuryazarlık türü hayatımıza entegre olduğu ifade edilebilir. Bunlar:

- Medya Okuryazarlığı,
- Görsel Okuryazarlık
- Bilgi Okuryazarlığı
- E- Okuryazarlık

Birçok okuryazarlık türünün var olduğu ve her geçen gün bir yenisinin eklendiği günümüzde, sanat ile ilgili okuryazarlığında gereksinimler karşısında ortaya çıkması ve yakın zaman içerisinde üzerine akademik çalışmaların yapılması sanat okuryazarlığı konusunda da etkin bireylere ihtiyacı doğurmuştur.

Koroların gelişmesi ve tarih sürecinde ilerlemesiyle, korolarda görev alan koristlerin sanatsal bilgi ve becerilerinin gelişmesi yanında, bu konuda sorgulama, değerlendirme yapma, bilgi ve görgüsünün gelişmesi, edindiği bilgileri nerede nasıl kullanabileceğini kavrama gibi detaylarda da yani, sanat okuryazarlığı konusunda da gelişmeleri bilgi sahibi olmaları bir gereksinim olmuştur.

Sanat okuryazarlığı kavramı konusunda fikir sahibi olabilmemiz için sanat ve okuryazarlık kavramları üzerinde çalışma yapıp bu bağlamda sanat okuryazarlığı konusunu açıklayabiliriz.

Sanatı bireyin duygu ve düşüncelerini, belli bir estetik anlayışı ve kaygısı içerisinde dışa vurumu olarak tanımlayabiliriz. İnsanın varoluşuyla ortaya çıkan sanat duygu ve düşünce sahibi insanın estetik kaygıları içerisinde barındırdığı fikirlerle zaman yolculuğuna başlamıştır.

Artut (2004: 11) sanat kavramının insanlık tarihi kadar eski olduğundan, her toplumun tarih sürecinde ilerleyişi esnasında kendilerine özgü bir sanat oluşturduklarından bahsetmiştir. İnsan topluluklarının olduğu her yerde yaşamsal hayatın yanı sıra bilinçaltının ve sezginin içgüdüsel bir yansıması olarak sanatsal bir yaşamın da var olduğunu belirtmiştir.

Okuryazarlık ise Türk Dil Kurumu Türkçe sözlüğüne göre Okuryazar olma durumu olarak ifade edilmiştir. UNESCO'nun yaptığı tanımda ise okuryazarlık; değişik türdeki yazılı kaynakları, kayıtları kullanarak tanımlama, anlama, yorumlama, bir araya getirme, iletişim kurma ve hesap yapma yeteneği olarak ifade edilmiştir. Bu ifadelerden yola çıkarak sanat okuryazarlığını, sanat

hakkındaki bilgileri okumak, anlamak, yorumlamak gibi konularda bilgi sahibi olmak ve yapacağı sanatsal faaliyet konusunda doğru bilgilere nereden ve nasıl ulaşacağını bilip bu bilgileri anlamlı bir şekilde kullanabilmek olduğunu varsayabiliriz.

Bu konu üstünde yapılmış çalışmalara baktığımızda konunun ülkemiz açısından yeni bir alan oluşturmasından dolayı sanat okuryazarlığı ile ilgili birkaç tanım dışında konu ile ilgili tanım ve çalışmaya rastlanılmamıştır Konu ile ilgili literatür taramasında ise sadece tek çalışma yer almaktadır.

Yüctoker (2014:2) ifadesinde, akademik çalışmalar ve literatür incelemesinde sanat okuryazarlığı ile ilgili bir tanıma rastlanmadığına, ülkemizde yeni gelişmekte olan bir alan olduğuna ve tanımı yapılırken diğer okuryazarlık tanımlarından yola çıkıldığını belirtmiştir.

Yüctoker (2014:2) çalışmasında sanat okuryazarlığının tanımını yaparken mesleki hayatlarını sanat üstüne kuran bireylerin mesleki ve bireysel anlamda ihtiyaç duyacakları bilgiye nasıl ulaşabilecekleri ve ulaştıkları bilgiyi içinde buldukları çalışmaya doğru bir şekilde aktarabilmelerini sağlayan bir okuryazarlık türü olarak tanımlamıştır. Yapılan bu tanımla birlikte bireyin kendi kültüründe edindiği sanatsal birikimleri farklı ülkelerin sanatsal ürünleri ile birleşim yapabilmesi, değerlendirebilmesi ilişki örüntüsü kurabilmesi ve örüntüyü kurabilmesi için yeterli sanatsal bilgiye sahip olması gerektiğini ifade etmiştir.

Bu araştırmada, amatör ve profesyonel korolarda çalışan koristlerin sanat okuryazarlık seviyelerini ortaya çıkarmak ve bu konuda gereksinimlerini karşılayacak önerileri geliştirmek hedeflenmiştir.

1.1. Problem Durumu

Yüctoker 'e göre (2014: 116). Birey, sanat hakkında kendini eksik gördüğü bilgileri nereden ve nasıl bulabileceğini bilmeli bulduğu bilgileri kavramsal bir çerçevede içerisinde değerlendirip çalışma konusu içerisinde kullanabilmeli aynı zamanda bu bilgileri bir araya getirebilmelidir.

Bilgi çağında yaşayan insanların ilgili oldukları alanlarda okuryazar olmaları içinde buldukları topluma ve çalışma alanlarına büyük kolaylıklar sağlayacaktır.

Sarıçiftçi (2001:195) çalışmasında koroların bir toplumun anadiline en uygun biçimde düşen söyleme biçiminin doğması, gelişmesi ve gelenekselleşmesini sağladığını belirtmiş toplumsal yaşantımızda büyük bir etkisi olan ve önem taşıyan koroların ve koro eğitiminin üzerinde önemle durulması hassasiyetini bildirmiştir.

Amatör koroda yer alan insanların sanatı tanımaları istense de bu bilgi onlara soyutlanmış bir yolla iletilemez. Bu yüzden pratikte “sanat icra etmek” konusunda amatör korolar sayesinde deneyim sahibi olacaklardır (Hamilton,2016:8-11)

Araştırmanın problem cümlesi, amatör ve profesyonel düzeyde çalışmalarını sürdüren koroların sanat okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi, okuryazarlık uygulamaları hakkında bilgi verilmesi ve koro çalışmalarının sanat okuryazarlığı becerilerini geliştirmelerine katkısı bulunup bulunmadığını belirlemektir.

1.2 Alt Problemler

1.2.1. Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri nedir?

1.2.2. Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir fark var mıdır?

1.2.3. Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri arasında cinsiyet değişkenine göre fark var mıdır?

1.2.4. Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri arasında sanat kitapları okuma değişkenine göre fark var mıdır?

1.2.5. Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri arasında kütüphaneden yararlanma değişkenine göre fark var mıdır?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, amatör ve profesyonel korolarda korist olarak görev yapan bireylerin sanat okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi ve elde edilen verilerin yaş, amatör, profesyonel olma, cinsiyet açısından farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu çalışma, Amatör ve profesyonel korolardaki koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerinin ilk kez belirlenmesi ve sanat okuryazarlığı konusunda yazılan ilk tez olması açısından önem taşımaktadır. Ayrıca araştırma koro ve sanat okuryazarlığı alanlarına kaynak oluşturulması açısından önemlidir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma; profesyonel düzeyde; Mersin Devlet Opera ve Balesi koro sanatçıları ve Ankara ili TRT korolarında görev yapan sanatçılarla, amatör düzeyde ise; Mersin ili “Polifonik Korolar Derneği” ve “Silifke Göksu Halk Müziği Topluluğu” koristleriyle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Koro: Tek veya çoksesli bir müzik eserini seslendirmek için bir araya gelmiş olan şarkıcılar topluluğu.

Korist: Belli bir kural ve disiplin içinde şef tarafından yönetilen müzikal topluluk bireyi.

Toplu Ses Eğitimi: Müzikal bir eğitim amacıyla bireylerin kendi düzeyindeki eserleri, doğru bir diksiyon ve müzikal kurallar çerçevesinde söylemesini sağlamak amacıyla aldığı eğitim.

Tını: Sesler arasında oluşan renk farklılığı

Kanon: Ana melodiyi birden fazla sesin bir kural çerçevesinde uyumlu bir şekilde birbirini takip etmesi

T.R.T.: Türkiye Radyo ve Televizyonu Kurumu

D.O.B.: Devlet Opera ve Balesi

Polifoni: Çokseslilik anlamına gelen Yunanca bir terimdir.

BÖLÜM II

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sanat

Sanat kavramını kısa bir ifadeyle insanoğlunun duygu ve düşüncelerini belli bir estetik kaygı ve özgün bir bakış açısı ile dışa aktarımı olarak tanımlayabiliriz. Sanat, sanatçının iç dünyasında kurguladığı ve yaşadığı duyguların eyleme geçtiği bir ifade biçimidir. Sanatçı sanat kavramını yonttuğu bir taşa, çizdiği bir resimde veya seslendirdiği bir şarkıda arıyor olabilir. Başka bir ifade ile sanat; sınırları çizilemeyecek olan düşünsel bir dünyanın maddesel olarak dışa vurumu şeklinde ifade edilebilir.

“Sanat denen şey, duyma - düşünme ve yaşamın şiirselliği içinde yeryüzünü mesken edinme uğraşında ‘dünyalar’ kurmanın bir yoludur. Dolayısıyla, insanı aklın üst düzeylerine yükseltebilecek belki de tek alandır”(Nalbantoğlu, 1995:32).

İnsanlar tarih boyunca güzelin ve estetik olanın peşinden gitmiş bu kaygı ile sanatsal üretimler gerçekleştirmişlerdir. İnsanlık tarihinin her döneminde toplumlar birlikte veya bireysel olarak sanatsal faaliyetlerini sürdürmüş, topluluk olarak şarkı söylemiş, taşlara ve madenlere şekil verip, mağara duvarlarına resimler çizmişlerdir. İnsanların bu yolla içinde yaşadıkları topluma ve kendilerinden sonra gelecek olanlara da sanatsal mesajlar gönderdikleri söylenebilir.

İnsan ögesi olmadan sanatı düşünmek olanaklısızdır. Sanatın varoluş amacı insandır. (Erdal, 2005, 194)

Uçan sanatı tanımlarken bireyin içinde yaşadığı kültürü almasını, kültürler arasındaki yaşanan ilişkiyi ve uluslar arası iletişimin sağlandığı kapsamlı bir araç ve eğitim alanı olduğunu belirtmiştir. (Uçan, 1996: 15 – 16)

Sanat toplumların kendilerini dış dünyaya açtıkları bir kapıdır. Her toplumun yaşayış şekline bağlı olarak kendine özgü bir sanat anlayışı vardır. Toplumlarla özleşen sanat, içinden doğduğu medeniyetin bir aynası olduğu gibi geleceğine de ışık tutacak en önemli unsurlardan biri olduğu söylenebilir.

Düşünen ve duyguları ile hareket eden insanlar, güzel sanatlar ile ilgili belirtilerini dışa vurmaya çalışmışlardır. En güzeli yapma çabası içine girip yaptıkları çalışmaların diğer insanlar tarafından beğenilmesini istemişlerdir. İnsanda var olan yaratma isteği ve gücü insan topluluklarının görüştüğü, duyuşsal ve yaşamsal olarak ayakta kalmalarını sağlamıştır. (Cemalcılar, 1988, 3).

Birçok farklı tanımlanabilen sanatın pratik ve güzel sanatlar olmak üzere iki gruba ayrıldığı söylenebilir. Pratik sanatlar olarak ifade edilen bölümü estetik kaygıdan uzak olup gündelik hayatımızı kolaylaştırmaya yarayan zanaatlardır. Bunları örnekleyecek olursak marangozluk, dokumacılık, duvarcılık gibi usta çırak ilişkisinin yoğun bir şekilde hissedildiği kısımdır. Güzel sanatlar olarak ifade edilen bölümü ise adından da anlaşılacağı gibi güzeli ve estetik kaygıyı içinde barındıran bölümdür. Güzel sanatlarda amaç duygu ve düşüncenin herhangi bir maddi kaygı taşımadan sanatsal araçlarla karşı tarafa aktarılması olduğu ifade edilebilir. Güzel sanatlarda kendi içinde sınıflandırılmıştır. Bunlar;

- **Görsel (Plastik) Sanatlar:** Resim, Mimari, Heykel
- **İşitsel (Fonetik) Sanatlar:** Müzik, Edebiyat
- **Ritmik Dramatik Sanatlar:** Tiyatro, Opera, Sinema

Görsel veya plastik sanatlar maddeye şeklin verildiği şekil ve hacim konusunu işleyen güzel sanatlarının bir bölümüdür. İşitsel sanatlar ise müzik ve edebiyatın hayat bulduğu konu itibari ile sesi ve sözü konu alan sanat dalıdır. Ritmik ve Dramatik sanatlar ise işitsel ve görsel unsurları içinde barındıran hareketin şekle büründüğü sanat biçimidir. Birbirinden farklı olan bu 3 ana kolun bazı durumlarda birbirleri arasında geçişlilik gösterdiği söylenebilir. Bunun en iyi örneğini ise bir tiyatro veya opera eserinin içerisinde işitsel(müzik) ve görsel(resim, heykel) unsurların barındırması ile açıklanabilir.

2.2. Okuryazarlık

Okuryazarlık basit bir ifade ile okuryazar olmak yani bir dile ait olan yazınları okuyup anlayabilmek ve yazabilmek şeklinde ifade edebiliriz.

Okuryazarlık konusu hızla ilerleyen dünyamızda önemli bir konu haline gelmiştir. İhtiyaçlar karşısında birçok çeşidi ortaya çıkan ve çıkmaya devam edecek olan okuryazarlık bilinçli bir toplum olma yolunda bir gereksinim haline gelmiştir.

Güneş (1997: 499).yaptığı çalışmada okuryazarlığın tanımını yaparken okuryazarlığın ilk tanımlandığı şeklinde imza atabilen adını okuma ve yazmasını bilen şeklinde ifade edildiğini ancak ilerleyen süreçte ihtiyaçlarında değişkenlik göstermesi ile zaman içerisinde birçok farklılık gösterdiğini belirtmiştir.

“Dünya çapında 1960’lı yıllarda okumanın eğitim alanında yeniden sorgulandığı görülür. UNESCO’nun Paris’te 1962’de düzenlediği bir toplantıda okuma ve yazma uzmanlarından oluşan komite, okuryazarı “Kendinin ve içinde yaşadığı toplumun gelişmesine katkıda bulunabilecek derecede okuma yazma ve hesap yapma becerilerine sahip, grup ve topluluk içindeki görevlerini etkin bir şekilde yerine getirebilmesi için gerekli bilgi ve becerileri kazanmış kişidir.” şeklinde tanımlar” (Güneş, 2012: 499).

Bawden’e göre günümüzde birçok alanda okuryazarlık türleri ortaya çıkmaktadır. Birleşmiş Milletler tarafından 1990 yılının “uluslararası okuryazarlık yılı” ilan edilmesi sonucunda, çeşitli okuryazarlık alanlarına ilginin arttığı görülmektedir (Akt. Yücetoker, 2014: 114).

21.yy da insanların birçok konu üstünde çalışma yapması ve etkileşimde bulunması her geçen gün bir yenisinin eklendiği okuryazarlık olarak karşımıza çıkacaktır. Gelişen teknoloji ile birlikte klasik olan okuryazarlıkta çeşitlenerek kendi içerisinde birçok alan oluşturmuştur. Bunlar;

2.2.1. Görsel Okuryazarlık

İnsanlık tarihi boyunca görsel bilginin kullanılması yazılı bilginin kullanılmasından çok daha eskiye dayanmaktadır. M.Ö. dönemlerde yaşayan insanlar, düşüncelerini kayaların ve mağara duvarlarının üzerine resimlemişler ve geleceğin dünyasına görsel olarak mesajlarını iletmışlerdir. Bu döneme ait atların, bizonların ve boğaların resimlerini içeren mağaralar, İspanya'nın Altamira, ve Fransa'nın Lascaux yörelerinde ortaya çıkarılmıştır.

Hayatın birçok yerinde var olan görsel okuryazarlık anlam yükleyip yorumlayabilen insanlara büyük kolaylıklar sağlamaktadır. İzleyeceğimiz bir film öncesi bize gösterilen işaretten o filmin hangi yaş gurubu içerisinde olduğunu, şiddet içerip içermediği gibi konuları film başlamadan önceki verdiği görsel işaretlerden rahatlıkla anlayabiliriz veya matematik dersinde verilen bir problemdeki işaretlerin ne anlama geldiğini bilerek hızlı bir şekilde problemi çözebiliriz.

2.2.2. Medya Okuryazarlığı

Medya okuryazarlığı bireylerin medyayı, yaşadığı toplumun gerçeklerini bilerek bilinçli bir şekilde okumasını sağlayıp, kendini ifade etmesi, medya üzerindeki mesajları ve iletileri doğru algılayıp kendisini de zaman içerisinde doğru mesajlar ve iletiler oluşturabilen bir birey yapma sürecidir. Medya okuryazarlığı yetisine sahip olan birey, gerçek dünya ile sanal alem arasındaki farkı algılayabilip medyanın olumlu yönlerinden her türlü istifade edebilen, bunun yanında, zararlı yönlerinden kendini kolaylıkla sakınabilen kişidir.

2.2.3. Bilgi Okuryazarlığı

Bilgi okuryazarlığı; yaşadığımız çağın bilgi çağı olması ve bilginin değer görmesi, ancak bilgi kirliliği tarzı kavramlarında kafaları karıştırdığı bu dönemde, bireyin, toplumun ihtiyaçları doğrultusunda doğru bilgiye nereden ve nasıl ulaşabileceği; araştırılan kaynakların güvenilirliği ve geçerliliği; bu kaynakların sosyal ve diğer alanlarda nasıl kullanabileceği konularında uzmanlaştığı bir alandır.

Sınırsız bilginin dolaşımında olduğu ve her gün artarak çoğaldığı bir ortamda şüphesiz bilginin doğru kaynaklardan alınıp işlenmesi kolay değildir. Bilgi okuryazarı doğru bilgiye ulaşır bilgiyi en etkin biçimde işleyip onu kullanabilen bireydir.

Bilgi okuryazarlığı bilginin etkin bir şekilde kullanılabilmesi için görsel ve yazılı medyayı etkin ve doğru bir şekilde kullanıp, aranan bilgiye ulaşabilme“ değerlendirme ve seçebilme becerisi olarak tanımlanabilir” (Altun 2005: 49).

2.2.4. Elektronik Okuryazarlık

Bilgisayar teknolojisine dayalı bir düzenin içerisinde yaşayan insanlar, eğitimden sağlığa, eğlenceden bilimsel çalışmalara ve aklımıza gelebilecek her alanda teknolojiden faydalanmaktadır.

Teknolojik gelişmelerin hızla yayıldığı ve yaygınlaştığı, internet kullanımının günden güne çoğalarak arttığı günümüzde, elektronik kaynaklardan bilgiye erişmek, bunları anlamak ve yorumlamak önem arz etmektedir. İnternete ve teknolojiye gerekliliği doğrultusunda yönelim göstermeleri insanların e-okuryazarlığa zaman içerisinde daha çok ihtiyaçları olacağını göstermektedir.

“Enformasyon veya bilgi çağı olarak da adlandırılan ve bu teknolojiler üzerinde kurulu yeni toplum düzeni çerçevesinde toplumsal açılımlar olarak, kavramların önüne bazen enformasyon bazen de elektronik anlamına gelen e-ön eki ekleyerek, e-devlet, e-ticaret, e-hukuk ve e-toplum gibi bir çok yeni kavram tanımlanmakta ve uygulama yolları aranmaktadır” (Altun, 2005: 12).

2.2.5. Sanat Okuryazarlığı

Sanatı estetik bir kaygı anlayışı ile duygu ve düşünsel dünyamızın dışı vurumu olarak tanımlayabiliriz. Sanatçının üretimde bulunması için zamanı doğru ve bilinçli bir şekilde kullanması gereklidir. Zamanı iyi kullanan bir sanatçı daha çok üretim yapacak ve kendini sanatsal anlamda daha iyi geliştirebilecektir. Bir sanatçı için doğru bilgiye en kısa sürede ulaşmak çok

önemlidir. Globalleşen dünyada her şeyin zamanla yarışması sanatçının da içinde bulunduğu bir durumdur.

Sanat evrenseldir ve bunun için, bireyler sanat hakkında edindikleri bilgileri uygulamaya dönüştürebilmeli, kütüphane araştırmalarında, uluslararası alanlarda gördüğü, okuduğu bilgileri veya uygulamaları, kendi uygulamalarıyla karşılaştırabilmeli, belirli araştırmaları yaparken ne aradığını ve nerede bulacağına dair teknoloji araçlarından yararlanmalıdırlar. Bu bağlamda, bütün bu uygulama alanlarının da sanat okuryazarlığının bütünü içerisinde olduğu söylenebilir.

Yüctoker 2014 yılında yaptığı çalışmada sanat okuryazarlığı tanımının yapılabilmesi için diğer alanlardaki okuryazarlık tanımlarından yola çıkılarak, sanat tanımlarından faydalanılması gerektiğini belirtmiştir. (Yüctoker 2014: 115).

Sanat insanlık tarihinin başlangıcı ile başlayıp insan olgusunun olduğu her zaman ve mekânda varlığını sürdürmüştür. Sanat'ın toplumsal yaşam içerisinde insanların kendilerini ifade ettikleri yöntemlerden biri olduğu da söylenebilir. İnsanlık tarihi kadar eski olan sanatın, toplumların kültürel, sosyal ve ekonomik durumlarına göre şekillenmiş olduğu gözlemlenebilir.

Sanat kavramında en önemli faktörlerin başında insan gelir. Duygu, düşünce ve mantığı ile hareket eden bir varlık olan insanın, zaman içerisinde daha fazla üretmenin yollarını aradığı söylenebilir. İkinci dünya savaşı sonrası Asya ve Avrupa'da yaşanan sanayi devriminin ardından sanayi ve teknolojide yaşanan hızlı gelişmeler günümüzde de hız kesmeden devam etmiştir. Her alanda teknolojik gelişmeleri takip eden insanlar bilginin gücünü de kullanarak daha fazla ve seri üretime geçmişlerdir. Ancak teknolojik gelişmelerin sınır tanımadığı günümüzde bilgi kirliliğinin içinden doğru bilgiyi çekip alabilmek ancak konusunda uzman yani okuryazar olan insanlar tarafından mümkün olduğu düşünülmektedir. Günümüz toplumlarında yaşanan bilimsel ve teknolojik gelişmeler birçok okuryazarlık türünün ortaya çıkmasına sebep

olmuştur. Medya okuryazarlığı, e-okuryazarlık, görsel okuryazarlık vb. birçok türü olan okuryazarlık türlerine sürekli değişen koşullara göre her gün bir yenisi eklendiğinden bahsedilebilir sanat okuryazarlığının da literatürde yeni yerini almaya başlayan bir okuryazarlık türü olduğu söylenebilir. Sanatsal çalışmalar yapan bireyler için olduğu düşünülen bu okuryazarlık türünün sanatçının doğru bilgiye ulaşmasından başlayıp bilgiyi kullanacağı son safhaya kadar ona eşlik eden bir okuryazarlık türü olduğu düşünülmektedir. Zamanını iyi kullanan bir sanatçının toplum için daha fazla ve nitelikli sanat eseri üretip içinde yaşadığı topluma daha fazla katkıda sağlayabilmesi ancak sanat alanında iyi bir okuryazar olması ile sağlanabilir.

Duyma, tanımlama ve kavramsal olarak çalışma becerisine ve müzik unsurlarına sahip olma (ritim, melodi, uyum ve yapı) anlamına gelen sanat okur-yazarlığı, kompozisyon süreçlerinin ve tarzın estetik özelliklerinin anlaşılması için gereklidir (Basile,2014: 21-25).

Sanatsal çerçevede bireyin kendisini geliştirmesi ve yapacağı çalışmaları bu çerçeveden bilinçli bir bakış açısıyla tatbik etmesi yapacağı çalışmanın kalitesini arttıracak gibi aynı zamanda kendisinden sonra yapılacak çalışmalara da ışık tutacaktır.

Yücetoker 2014 yılında yaptığı çalışmada sanat okuryazarlığının tanımını yaparken sanatı meslek edinen bireylerin mesleki veya gündelik yaşantılarında ihtiyaç duyabilecekleri bilgiyi nereden ve nasıl bulabileceklerini ve bulduğu bu bilgiyi kendi konularına nasıl dâhil edeceklerini sağlayan bir okuryazarlık türü olarak tanımlamıştır. Ülkemizde yeni gelişen bir okuryazarlık türü olduğundan dolayı literatür taramasında konu hakkında bilgiye rastlanmadığından bahsetmiş ve sanat okuryazarlığı tanımı yapılırken diğer okuryazarlık türlerine ait tanımlardan faydalandığını belirtmiştir. (Yücetoker 2014: 115).

Bilgi okuryazarlığı için okuryazar olma sürecinde izlemeleri gereken beş aşama olduğundan bahsetmiştir. Bu süreçler sanat okuryazarlığı olarak düşünüldüğünde;

- Sanat hakkında ihtiyaç duyulan bilgiyi bilebilme
- İhtiyaç duyulan sanatsal bilgilere erişebilme
- Erişilen sanatsal bilgileri değerlendirebilme
- Değerlendirilen sanatsal bilgiyi kullanabilme
- Edinilen sanatsal bilgileri kendi performanslarına aktarabilme olarak sıralanabilir.

2.3. Koro

Tarih boyunca insanlar birçok konuda birlikte hareket edip bunun sonucunda birlikte ortak bir yaşamsal çerçevede bir araya gelmeyi başarmışlardır. Birlikte hareket etmenin getirdiği birçok olumlu yönü keşfeden insanlar birlikteliği yaşamın her alanında kullanmışlardır. Birlikte avlanmış, birlikte eğlenmiş, her türlü tören ve dinsel faaliyette birlikte hareket etmişlerdir. Bu beraberlik sosyal yaşamın gerekliliği olan etkinliklerde de süre gelip devam etmiştir.

İnsan, varoluşunun gerekçesi olarak doğar, büyür, gelişir ve ölür. Bu süreçler, biyolojik ve psikolojik olarak bilimsel boyutta ifade edilen temel gelişim süreçleridir. Bebeklik döneminden başlayıp ölüme kadar devam eden sosyalizasyon sürecinde, bireyselleşme toplumsallaşma süreciyle şekillenir. Bu süreç, bireylerin, içerisinde var oldukları toplumda alacakları toplumsal statü ve statülerin gereklilikleri olan toplumsal rollerin belirleyici unsurlarını içerir.

Bireyler ailede başlayan toplumsallaşma süreçlerine; eğitim, arkadaş grupları ve sahip oldukları çalışma alanları ve zamanlarını değerlendirdikleri kurumlarda (müzik, resim dans, bale kursları gibi) devam edeceklerdir. Bu

süreç içerisinde kendilerine ayıracakları zaman dilimlerinde, sosyalleşme ihtiyacı ve kendini gerçekleştirme güduları doğrultusunda, kendi ilgi ve yeteneklerine uygun hobiler kazanmak için, sosyal etkinliklerde bulunacaklardır.

Her birey için farklılık gösteren sosyalleşme; kimi birey için resim yapmak, kimi birey için spor yapmak, kimi birey içinse şarkı söylemektir. Her bireyin doğasını, duygusunu etkilemek için planlı, estetik bir eğitime ihtiyacı vardır. Sosyalleşme eğitimine ailede başlayıp, okul ve aldığı çeşitli kurslarda devam eden birey için müzik eğitimi, sosyal gelişiminin tamamlanabilmesi için gerekli öğeleri içinde bulunduran önemli etmenlerden birisi olduğu söylenebilir.

İlk başlarda el ele tutuşup şarkı söyleyen kitlelerin oluşturduğu bu etkinlik zaman yolculuğunda şekillenmesini sürdürüp birçok çeşit ve tarz unsuru taşıyan şarkı söylemek için bir araya gelen insan topluluğu halini almıştır.

Basit bir tanım ile koro, şarkı söylemek için bir araya gelmiş insan topluluğudur ancak birbirine çok benzeyen tanımlar dışında birçok yaklaşım da vardır.

Yener (2001, s. 83).koro için müzikal bir istek doğrultusunda beraber hareket edip toplu bir şekilde müzik yapan şarkı söyleyen topluluk şeklinde tanımlamıştır. Koroların tarihsel yolculuğuna baktığımızda ise MÖ yaşamış olan topluluklarda bile koroların kurulmuş olduğu görülmüş ve gerçek manası ile ilk koro deyiminin ilk defa MÖ 500“lü yıllarda eski Yunan kültüründe ortaya çıktığını belirtmiştir.

Koro Şarkıcılar topluluğu; bu topluluk için çalgı eşlikli ya da eşiksiz bestelenen müzik. Koro topluluğunun teknik tanımı şöyledir: Bir partide, birden fazla şarkıcıyla ünison olarak ya da ayrı partilerde şarkı söyleyen topluluk. (Say, 2002: 309).

“En yalın ifade ile; insan seslerinden kurulan topluluklara, koro adı verilmektedir.”(Arkan, 1971: 3).

Sözlük anlamında, tek ya da çoksesli olarak yazılmış bir müzik yapıtını uygulamak için bir araya gelen topluluktur (Resimli Türkçe Sözlük, 1997, 460).

Şarkı söylemek için oluşturulan topluluk şeklinde tanımladığı koroyu “Kültür oluşturabilen canlılar olarak insanlar, bu oluşumdaki en etkili araç olan şarkı söylemeyi hem birey hem de toplu olarak bir arada ve birlikte yapabilmektedirler” şeklinde ifade etmiştir. “Koro, tek tek değil de, topluca şarkı söylemek için oluşturulan topluluk şeklinde de tanımlanmaktadır” (Apaydın, 2006:570).

Birden çok insanın bir araya gelerek ortak bir müzikal anlayışla yaptıkları birçok türü, tarzı, oluşumu olan koroların birbirine benzeyen birçok tanımını yapmıştır. Bu tanımların yanında sosyal hayata olan etkileri üzerine de birçok tanımlamalarda ifade edilmiştir. Tanımlarda görülen ortak nokta ise şarkı söylemek için bir araya gelen insan toplulukları olarak ortaya çıkmaktadır.

Egüz (1999: 28) koroların müzik sevgisi ve kültürünün yanında bireylere kazandırdığı insani duygulardan bahsetmiş ve burada deneyimledikleri bilgileri bir yaşam biçimi olarak benimsediklerinden bahsetmiştir. Koroların sadece müzik sevgisi ve kültürünü vermekle kalmayıp koroların içerisinde bulunan bireylere insan sevgisini ve gerçek arkadaşlık duygusunu tattırdığını, birleşmeden doğan gücü, birlikte iş yapmanın hazzını ve sorumluluğunu, başarının veya başarısızlığın getireceği sevinç ve üzüntüyü orada paylaşabileceklerini belirtmiştir.

Gökçe (2007:325) koro eğitimini tanımlarken müzikal bir gelişmenin yanı sıra sosyal, kültürel ve psikolojik olarak da yaşamımızı etkileyen bir eğitim şekli olduğundan bahsetmiş, toplumsal olarak koro eğitimine önem veren Avrupa ve diğer ülkelerin yaşamlarında oluşan olumlu kazanımların, yaşayış ve hayata bakış biçimlerinde görüldüklerini ifade etmiştir.

Yener, koronun tanımını yaparken koroların eğitici ve sosyalleştirici özelliğine vurgu yapmıştır. Koroların hem kendi üyelerine ayrıca dinleyicisi olan kitleye karşı eğitici, öğretici ve sosyalleştirici özelliğiyle bireylere sağladığı faydalardan söz etmiştir(Yener, 2001: 84).

Uçan (2001: 12) koronun insani bir olgu olarak gördüğünü bildirmiş ve tam anlamıyla bir koronun oluşabilmesi için beş temel koşuldan bahsetmiştir. Bu koşulları sıraladığımızda:

- “Birlikte seslenme, konuşma ve söylemeyi gereksinme
- Bir araya gelme/toplanma/topluluk olma
- Birlik olma
- Örgütlenme
- Topluluk halinde müziksel seslenme, konuşma ve söyleme”

Uçan (2001: 13) koronun tanımını yaparken “en doğal, en kolay ve en çabuk oluşan müzik topluluğu” ifadesini kullanmıştır. Bu ifadeden yola çıkarak, toplumdaki müzik eğitimini daha çabuk ve hızlı bir şekilde anlatmanın yolunun koro kurmaktan geçtiği düşünülebilir. Koro eğitimiyle birlikte bireylerin ve toplumun ortak ses kültürü geliyeceği, ortak ses kültürünün gelişmesi ile ortak bir müzik kültürünün de gelişmesi sağlanacaktır. Bireylerin korolar içerisinde bulunmaları kişisel ve toplumsal anlamda birçok fayda sağlayabilir bu gelişimleri başta özgüven olmak üzere insan ilişkileri gibi toplumsal faydalar şeklinde de sayabiliriz.

2.3.1 Koroların Tarihsel Gelişimi

Birçok tanımı olan koro teriminin tarihsel gelişimini incelediğimizde insanlık tarihinin ilerleyişi ile birlikte gelişen ve şekillenen her şey gibi korolarda tarih sahnesinde ilerleyip şekillenmişlerdir.

Farklı birçok kültürde birbirine yakın sözcüklerle ifade edilmiş olan bu terim dilimize koro olarak yerleşmiştir. İlkel kabilelerde el ele tutuşarak dans eden topluluklara verilen bu isim daha sonraları toplu olarak şarkı söyleyen gruplara verilmiştir

Türk Dil Kurumu Sözlüğüne göre ise Koro: “Tek veya çok sesli olarak yazılmış bir müzik eserini uygulamak için bir araya gelen topluluk” şeklinde tanımlanmıştır (TDK, Türkçe Sözlük,1992).

İnsanlık tarihi boyunca bireyleri insani duygularla hareket etmeye yönlendiren bir takım etkenler olmuştur. Bireylerin ortak hareket edip bunun

sonunda ortaya çıkacak olan ürünün onlara verdiği kazanımlar ile mutlu olabilmeleri insan olmanın verdiği doğal bir süreçtir. Bireylerin ortak bir hareket ile birlikte şarkı söylemeleri ise yapılabilecek en doğal oluşumdur.

Say (2012: 309).Birlikte şarkı söylemekle üç ögenin bir araya geleceğinden bahsetmiş bunlar sırasıyla şöyledir:

- Toplumsallaşma,
- Kültür üretme,
- Ortak duyguları paylaşma.

Say 2012 yılında yaptığı çalışmasında koronun müzikal bir örgütlenme olduğundan bahsetmiş ve ilk örneklerinin M.Ö.3000 yıllarında Mezopotamya uygarlıklarındaki tapınaklarda yapılan dinsel törenlerde görüldüğünü belirtmiştir.

Antik dönemde ilk örneklerini veren koro müziği, orta çağda tamamen dinsel içerli bir hal almış, Rönesans'la birlikte dinsel karakterini geniş ölçüde koruyarak yükselişe geçmiş sonrasında ise barok, klasik, romantik ve modern dönemlerde, dinsel ve din dışı, çalgı eşlikli ve eşiksiz çalınlarla gelişimine devam etmiştir.(Say, 2012 s. 309-311).

Sanatsal ve düşünsel yönden insanlık tarihinde büyük bir aşama olan Antik Yunan tiyatrosu koroların gelişmelerinde büyük rol oynamışlardır. Batı kültüründe Hristiyanlık ile başlayan korolar kilise şarkıcılarından oluşan topluluğa Choros ismini vermiştir. Bu tanım daha sonraları din dışı müzik yapan topluluklarda da kullanılmış böylece bu kavram Antik Yunandan günümüze kadar ulaşmıştır.

Emnalar (1997: 7) koro kelimesinin tarihini ve gelişimini incelemek için, M.Ö.5000'li yıllara kadar inmek gerektiğini belirtmiş toplulukların birlikte müzik yapmasının yani koroların çok eski tarihlere dayandığını söyleyip koro kelimesinin ilk defa 500'lü yıllarda çıkmış olduğunu ve birçok tarihi kaynakta toplu olarak müzik yapmak geleneğinin Sümerler döneminden geldiğini belirtmiştir.

M.Ö dönemlere baktığımızda o dönemde yaşayan toplumların da sanatı ve müziği etkin bir şekilde kullandıklarını görebiliyoruz. Orta Asya'dan

Mezopotamya'ya göçen Sümerlerin, tarih boyunca birçok medeniyet kurmuş ve kurdukları medeniyetler ile kendilerinden sonra gelen toplumlara ışık tutmuşlardır. Yazı, dil, matematik gibi pozitif bilimin yanında sanatsal çalışmalara da önem vermişlerdir. Yazıyı icat eden Sümerler çivi yazısını yazdıkları tekniğin aynısını nota yazısı için de kullanmışlardır. Sümer toplumunun müziği hakkında araştırma yapan İngiliz Francis W.GALPİN, 1937'de "Sümerlerin, Babilliler'in ve Asurluların musikisi" adıyla bir kitap yayınlamış ve Sümerlilerin müzik ile ilgili birçok bilgilerini gün yüzüne çıkartmıştır.

Sümerler müziği hayatın birçok bölümünde yaşatmışlardır. dini ve din dışı konularda müziğin aktif kullanımı sağlanmış yaptıkları ibadet dualarında, ilahilerde, hükümdara yazılan kasidelerde ve merasimlerde müzikal eserleri yoğun bir şekilde kullanmışlardır. Galpin'in kitabında yazan bilgilere dayanarak M.Ö.3000 yıllarında, ilahilerin koro halinde okunduğu belirtilmiştir.. Genellikle koronun iki gruptan oluştuğu sahne olarak kullanılan alanın yarısının Sümerlere diğer yarısının ise Akadlar'a ayrıldığı belirtilmiştir.

Sümerlerden sonra Mezopotamya'da Asurlar hüküm sürmüşlerdir. Asurlar'dan kalan belgeler incelendiğinde on beş solist ve on bir müzisyenden kurulu çalıp söyleyen toplulukların olduğunu gösteren, taşlara çizilmiş resimler görülmektedir. Arp çalabilen ve sesi güzel olan Davut Peygamber tahta çıktıktan sonra, Nuh'un gemisini de içine alabilecek bir tapınak yaptırmak istiyordu ayrıca bu tapınakta zaman içinde yapılacak olan müzikal törenlerde 4000 çalgıcı ve şarkıcının görev yapmasını, toplu bir şekilde çalıp söylenmesini planlıyordu Bu tapınakta zaman zaman yapılacak olan mûsikî törenlerinde topluca çalıp söylemesini planlıyordu. Bu topluluk tarihin en büyük korusu olarak kabul edilebilir. (Meydan Laurusse, 1995: 7 cilt 53,54, 55).

Korolar tarih içindeki serüvenine dinsel törenler ve ayinlerde kullanılan ezgiler ile başlayıp sosyal hayatın birçok evresinde kullanılmışlardır. Hıristiyanlığın yayılması için koro ve müziği kullanan papazlardan kademe kademe ilerleyip bugünkü çoksesli ve orkestral halini almıştır.

Bu tarihsel sürecin ilerleyişini baktığımızda;

İsa'dan sonra kilise papazları Hıristiyanlığı yayabilmek için ilahi ve şarkıları kullanıyorlardı ancak 650 yıllık geleneksel yapısını koruyan bu eserlerin toplumlar üzerinde yeteri kadar etkili sağlamadığı görülmüştür. Daha sonrasında ise Roma kilisesinden Papa Gregor kendi adını taşıyan ezgiler üretmiş ve bütün kiliselerin bu ezgileri aynı biçimde söylemeleri yönünde çalışmalar yapmıştır. 750 yılına gelindiğinde Scola-Cantorum adı ile birlikte şarkı söyleme okulu açılmış, bilimsel, örgütlü ve sanatsal gelişmelerin büyüyen hayat bulacağı bugünkü batı sanatının temellerinin atıldığı okul oluşturulmuştur. Kiliselerinde etkisi ile ilerleyen dönemlerde bu okulların sayısı artmış ve tek sesli söylenen eserlerin yerini çoksesli eserler almıştır. Bu okullardaki gelişmeler toplumsal anlamda da gelişmelere yol açmış 15.yüzyıla gelindiğinde ise bu okullar aracılığı ile gelişen sanatsal ve düşünsel birikimler ile toplumunda dindışı söylemlerin ve şarkıların etkin olduğu Rönesans dönemine ulaşılmıştır.

Koro müziğinde oluşan gelişme 16. Yy da devam etmiş Dinsel ve dindışı formda eserler bu dönemde bestelenmiştir. 17. yüzyılda ise, barok stili ortaya çıkmaya başlamış ve dönemin en önemli oratoryo bestecisi ise Giacomo Carissimi olmuştur. Oratoryo ve kantat iki yeni ses müziği formu ortaya çıkmış 18. Yüzyıla gelindiğinde ise barok dönemin doruğunu temsil eden J. S. Bach ve G.F.Handel olmuştur. 18. yüzyılın bitimine doğru klasik dönem ortaya çıkmaya başlamış, Almanya'da halk müziğinin koro müziği ile birleşmesi sağlamıştır. 19. yüzyılda ise Berlin Şarkı Akademisi amatör koro müziği ile ilgilenmiştir. 20. Yüzyılda Almanya'da koro anlamında yapılan bu çalışmalar Avrupa'yı bütünü ile etkisine almıştır. (Say, 2005 s. 309).

Koroların tarihsel süreçteki ilerleyişi karşısında ülkemizdeki durum ise geç kalınmış bir durum içerisinde olduğu gözlemlenebilir idi. Cumhuriyet ile birlikte müzik eğitimi kurumlarının açılması ile koral müziğin de ilerleme sürecine girdiğini söyleyebiliriz

Yeni kurulan Cumhuriyetle birlikte Atatürk'ün sanat ve kültür politikalarında hızla kurumsallaşmaya gidildi. Bu bağlamda 1924 yılında Musiki Muallim Mektebinin kurulmuş ve ardından İstanbul Belediyesi'ne bağlanan Konservatuar açılmıştır. Ancak bu kurumlarda verilen eğitim çoğunlukla çalgısal ağırlıkta yürütülmüştür. İnsan sesinin eğitimi ile ilgili olan koro eğitimine ise Türk müziğinin kalkınması konusunda görüşlerinden yararlanılmak üzere ülkemize davet edilen Paul Hindemith'in raporu doğrultusunda yüksek müzik okulunun kurulması ve Musiki Muallim Mektebinin seminer niteliği ile bu okula bağlanması düşüncesi ile kurulan konservatuar ve Eduard Zuckmayer'in idaresinde kurulan Gazi Eğitim Enstitüsü müzik bölümü ders programlarında yer almıştır. (Sun, 1969: 220-222).

Günümüze gelindiğinde ise korolar tarihsel süreçte büyük gelişim göstermiş amatör ve mesleki düzeyde birçok çeşit koro kurulmuştur. Korolar üzerine dünya üzerinde birçok festivaller ve yarışmalar düzenlenip koroların ve içinde bulunan bireylerin eğitim ve gelişimleri sağlanmıştır. Ayrıca 2000 yılından itibaren iki yılda bir dünya koro olimpiyatları düzenlenmeye başlanıp farklı kültürlerden gelen milyonlarca insanın etkileşimi sağlanmıştır.

2.4. Koro Çeşitleri

Ortak bir paydada şarkı söylemek için bir araya gelmiş birden çok kişi tarafından oluşan koronun oluşabilmesi için bazı unsurların da bir arada bulunması gerekir. Sayısal oluşumu, tını ve ses dengesini oluşturmak ve önceden bir çalışma modeli belirlemek gerekmektedir. Bireyler kendi müzikal zevkleri doğrultusunda, birçok çeşidi ve türü bulunan korolara katılabilirler. Korolar müzikal beklenti, istek ve ihtiyaçlar doğrultusunda çeşitlenmişlerdir.

Uçan, (2001: 35) Koro eğitiminin müzik eğitimi içerisinde kendine özel bir bütün oluşturduğunu ve kendi içinde çeşitlilik ve çokluk gösterdiğini söylemiş düzeyinin, kapsamının ve süresinin ne olursa olsun yönelik olduğu amaca ve kitleye göre koro eğitiminin şu üç ana türe ayrıldığını belirtmiştir.

1. Genel Koro Eğitimi: Genel müzik eğitiminin bir boyutu olduğunu ve genel anlamı ile müzik eğitimi alan herkese yönelik belirtmiştir..

2. Özengen Koro Eğitimi: Özengen müzik eğitiminin bir boyutu olduğunu bahsetmiş ilgili-istekli, yatkın ve gönüllülere uygun bir koro eğitimi olduğunu söylemiştir.

3. Mesleksi Koro Eğitimi: Mesleki müzik eğitiminin bir boyutu olduğunu ve mesleki anlamda koroculuğu kendine seçenlere yönelik olduğunu belirtmiştir.

Uçan, (2001: 35-36) Koro eğitiminin üç ana türden oluştuğunu ve türler arasında belirli ilişkilerin var olduğunu belirtmiş ayrıca koroların birbirine oluşturdukları temelden söz edip aralarındaki geçişkenlik hakkında bilgi vermiştir. Genel koro eğitiminin, özengen ve mesleki koro eğitime temel oluşturduğunu, özengen koro eğitiminin ise genel ve mesleki koro eğitimi arasındaki geçişkenliğinden bahsetmiş koro eğitiminin genelden ve mesleki boyuta doğru gittikçe yoğunlaştığını ve derinleştiğini; mesleki boyuttan genel boyuta gittiğinde ise sığlaştığını belirtmiştir. Genel koro eğitimi alacak bireylerin yetenek düzeyine bakılmayacağını çünkü temel müzik donanımına sahip olan herkesin bu eğitimi almaya hakkının ve yeteneğinin olduğunu vurgulamıştır.

Korolar içinde buldukları topluma göre şekillenmiş, cinsiyet, yaş, tarz ve tür anlamında ise sınıflandırılmışlardır.

Apaydın (2006: 571-572).koroların oluşumunu yapısal ve sanatsal korolar olmak üzere ikiye ayırmıştır.

“Sanatsal Korolar:

- Halk Müziği Koroları
- Caz Müziği Koroları,
- Geleneksel Müzik Koroları,
- Opera Koroları,
- Müzikal Koroları,

- Madrigal Koroları,
- Dinsel Müzik Koroları,
- Özgün, Popüler Müzik Koroları,
- Eğitim Müziği Koroları,
- Ritmik Müzik Koroları,
- Senfonik Müzik Koroları,
- Antik Müzik Koroları,
- Çağdaş, A Tonal, Anarmonik Müzik Koroları,
- Sahnelenen, Gösteri Müzikleri Koroları.

Yapısal Korolar;

- Minikler Koroları, (5-8 yaş grubu)
- Çocuk Koroları, (8-14 yaş grubu)
- Gençlik Koroları, (15-25 yaş grubu)
- Yetişkinler Koroları, (25 yaş üstü grubu)
- Kızlar Koroları, (15-25 yaş kızlar grubu)
- Bayanlar Koroları, (25 yaş üstü bayanlar grubu)
- Genç Erkekler Koroları, (15-25 yaş grubu)
- Erkekler Koroları, (25 yaş üstü grubu)
- Erkek Çocuklar Koroları, (Yeni Yetme ya da Delikanlılar Koroları da denebilir.) (13-18 yaş grubu)
- Vokal Toplulukları (Her yaş grubundan)
- Oda Koroları, (Her yaş grubundan)
- Büyük Karma Korolar (Her yaş grubundan) olarak adlandırılırlar. ”

2.5. Koroların İşlevleri

İnsanların tarih boyunca en önemli olan iletişim aracı sesleri olmuştur. Sesini iyi kullanabilen bir insan, insanlarla iletişim kurup onlar ile etkileşim içine girebilmiştir. İlkel kavim ve topluluklarda yapılan törenlerde insanlar toplu olarak şarkı söylemiş ve birlikte hareket etmenin hazzını yaşamışlardır. Birlikte şarkı söyleyen topluluğa dahil olan insanlar, birlikte yapılan bu etkinliğin kendilerine sağladığı birçok faydayı sosyal yaşamda hissetmiş ve tarih sürecinde bu tür etkinliklere devam etmişlerdir.

Koroların insan yaşamında birçok işlevi olduğu söylenebilir bunlar;

- Bireysel işlevler
- Toplumsal işlevler
- Eğitimsel işlevler
- Kültürel işlevler
- Ekonomik işlevler olarak sıralayabiliriz bu işlevleri açacak

olursak bu konuda birçok araştırma yapıldığını görebiliriz.

Bireysel İşlevleri:

Koroya katılan bireylerde, yapılan çalışma ve sunumun etkisi ile bir topluluk içinde kendini ifade edebilen ve yaptıkları çalışma ile içinde bulunduğu topluluğun önemli ve değerli bir bireyi olduğunu hissedebilen ve düşünsel anlamda çok yönlü düşünebilme gibi yetilere sahip olan bireysel işlevler kazandırabilmektedir.

Müzik icra etme sürecini ve tekniklerini bilerek geniş bir müzikal edebiyat bilgisine sahip olan koroya katılan insanlar, sanat ve diğer disiplinlerin ilişkilerini kavrar (Shuler, 2011: 9-11).

Koro eğitimi sırasında bireyler beraber söyledikleri şarkılar ile toplulukta birlikte iş yapma alışkanlığı kazanırlar, başkalarında gördükleri yanlışlıkları

giderip kendine ait eksiklikleri düzeltirler, saygı göstererek saygı kazanır, arkadaşlıklar kurup sosyalleşir, topluma ait değerlerin gerekliliğini kavrayıp dünya görüşlerini geliştirirler(Apaydın, 2001:135).

Toplumsal İşlevleri:

Koroların toplumsal olarak da işlevleri büyüktür. Birçok koronun varlığı ve yeni toplulukların kurulması koro kültürünün ve müzik eğitimi bilincinin gelişmesine katkı sağlamaktadır

Aydoğan (2001: 1) Koroların beraber yaşamanın ve birlikte çalışmanın en çağdaş yollarından biri olduğunu belirtmiş, bir ülkedeki çoksesli koro sayısının o ülkedeki uygarlaşma yolundaki en önemli unsurlardan biri olduğunu söylemiş ayrıca koroların toplumsal yaşamdaki demokrasi geleneğinin de bir göstergesi olduğunu dile getirmiştir.

Koroların toplumsal işlevlerini Uçan (2001: 22-23) şu şekilde sıralamıştır:

- “Korodaşolma=Korodaşlaşma
- Korodaşlaştırma
- Toplumsallaşma
- Ses Birliği Sağlama
- Toplumsallaştırma
- Topluluk Üyesi Olma
- Toplumsal Kurumlaşma.
- Ulusal Ses Birliği Sağlama”

Eğitimsel İşlevleri:

Genel, özengen ve mesleki müzik eğitimi alanlarına korolarda yapılan eğitimin katkıları eğitimsel olarak önemli bir yerdedir özellikle genel ve özengen müzik eğitiminin ülke çapında yayılması ve yaygınlaştırılması ve mesleki müzik eğitimi açısından ise bir basamak olarak teşkil etmesi eğitimsel açıdan önem arz eder .

Denac’a göre (2014:1715-1718), Her bireyin doğasını, duygusunu etkilemek için planlı, estetik bir eğitime ihtiyacı vardır.

Psiko-Sosyal İşlevleri:

Koroda eğitim alan bireylerin yaptıkları çalışmalar etkinlikler konserler sosyal etkinlik, insanlar ile etkileşime geçmelerini ve sosyal yaşamın içinde etkin bir şekilde var olmalarını sağlar. Bu bağlamda birey sosyal yaşamın içerisinde yer alıp toplum ve çevre ile uyumlu bir etkileşime girer ve sosyalleşerek toplumun içerisine entegre olabilir.

“Ünlü Macar müzik eğitimcisi Kodaly bir sözünde “Eskiden çocuğun müzik eğitimi, doğumundan dokuz ay önce başlamalı, diye düşünürdüm. Şimdi aynı düşüncede değilim. Çocukların müzik eğitimi annenin doğumundan dokuz ay önce başlamalı” diyerek daha iyi ve daha mutlu bir insan olmak için herkesin müzik eğitiminden geçmesi gerektiğini vurgulamaktadır” (Kütahyalı, 1981: 5).

Hargreaves’e göre(1996:308-313), Amatör koroya katılan insanların kişisel, sosyal ve kültürel kimlikleri gelişmektedir.

Kültürel İşlevleri:

Korolar kendi içerilerinde kültür alışverişinin en yoğun yaşandığı bir oluşumdur. Korolarda yer alan bireylerin farklı bölge ve coğrafyadan gelmiş olmaları koro içerisinde birçok kültürün yaşamasına ve kültürlerin birbirleri ile etkileşim halinde olmasına sebep olur. Her koro kendince şekillenir ve kendine bir yaşam alanı oluşturur bu yaşam biçimine ise koro kültürü denilebilir. Koro kültürü üyeler tarafından uygulanan davranışlar paylaşılan ortak düşünce ve kazanımlar koro kültüründe önemli bir yer kaplar.

Apaydın (2006:573) Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu’ndaki bildirisinde koroların kültürel işlevlerini beş maddede sıralamıştır.

- “Genel müzik kültürünün yanı sıra diğer müzik türlerinin ve kültürünün gelişmesinde katkı sunarlar.

- Bireyselden başlayıp evrensele kadar uzanan kültür birikiminin oluşup gelişmesine katkı sunarlar.
- Koroların önemli bir görevi de gelenek ve göreneklerimizden korunması yaşatılması ayrıca gelecek nesillere aktarılmasıdır.
- Korolar ürettikleri sanatsal faaliyetleri sergilemeleri ayrıca bunları medya ve yayın organları ile paylaşmaları kültürel yayın alanı olma özelliğini gösterir.
- Korolar temsil ettikleri kişi, kurum ve kuruluşların kurumsallaşma işleviyle de görevlidirler. ”

Ekonomik İşlevleri:

Koroların ülke ekonomisi açısından da işlevleri vardır. Korolistlerin kostümlerinden başlayıp konserde satılan bilete kadar her şeyin ekonomik bir karşılığı vardır. Yakın tarihte ülkemizde de yapılmaya başlanan büyük çaplı koro ve organizasyonlara da bakıldığında ekonomik katkısının ülke ekonomisine katkısı görülebilir.

Korolar ürettikleri sanatsal faaliyetlerin bütün evrelerinde ekonomik olarak katma değer sağladığı görülmüştür. Ülkemizde ve ülke dışında yapılan birçok koro festivalini incelediğimizde katılımcı sayısının her yıl artarak yüksek bir seviyeye geldiği söylenebilir .ilk defa 2011 yılında yapılmaya başlanan Çanakkale Uluslar arası Koro Festivali koro katılım sayılarına baktığımızda

- 2011 yılında 16 koro ile
- 2013 yılında 26 koro ile
- 2019 yılında 44 koro ile festivale katılım sağlanmıştır.

Korolarda bulunan her bireyin konser öncesi ve sonrası kişisel ihtiyaçları, ulaşım ve yeme içme gibi katkılarının olduğu bunun yanı sıra konsere gelen dinleyicilerinde bilet, ulaşım ve diğer harcamalar ile ekonomik katkılarının olduğu gözlemlenebilir.

2.6. İlgili Alan Yazın

Bu bölümde, amatör ve profesyonel korolarda sanat okuryazarlığının incelenmesi ile ilgili alan yazına yer verilmiştir.

İzzet YÜCETOKER'in 2014 yılında gerçekleştirdiği “Güzel Sanatlar Eğitimi Öğrencilerinin Sanat Okuryazarlığı Düzeylerinin Değerlendirilmesi isimli araştırmadaki amaç; Güzel Sanatlar Eğitimi bölümünde okuyan müzik ve resim öğrencilerinin sanat okuryazarlıklarını düzeylerini belirlemek, okuryazarlık uygulamaları hakkında bilgi vermek, sanat uygulamalarında kuram bilgilerini kullanmalarını sağlamak ve güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin okutulduğu ders programının sanat okuryazarlığı becerilerini geliştirmelerine katkısı bulunup bulunmadığını belirlemektir.

Araştırma sonucunda; . Resim öğrencilerinin müzik öğrencilerine göre sanat okuryazarlığı düzeyleri daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Müzik ve resim öğrencilerinin sınıflara göre sanat okuryazarlığı farklılıklarını belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizinde ise sınıf düzeyi yükseldikçe okuryazarlık düzeylerinin de yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Hazan KURTASLAN YILDIRIM'ın 2014/2015 yılında gerçekleştirdiği “Güzel Sanatlar Eğitimi Öğrencilerinin Sanat Okuryazarlığı Düzeylerinin Değerlendirilmesi isimli araştırmadaki amaç resim ve müzik bölümünde okuyan öğrencilerinin sanat okuryazarlık düzeylerini belirlemek, , okuryazarlık hakkında bilgi vermek, sanat uygulamalarında kuram bilgilerini kullanmalarını sağlamak ve güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin okutulduğu ders programının sanat okuryazarlığı becerilerini geliştirmelerine katkısı bulunup bulunmadığını belirlemektir.

Araştırmada Güzel Sanatlar Liselerinin resim ve müzik bölümünde öğrenim gören 1477 öğrencinin tarama modeli kullanılarak sanat okuryazarlık düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Veriler, öğrencilerin sanat okuryazarlık düzeylerinin değerlendirilmesine yönelik olarak

geliştirilen Sanat Okuryazarlığı Ölçeği ile toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde, t- testi ve One-Way Anova analizlerinden yararlanılmıştır. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin; cinsiyet, sanatsal etkinliklere katılmaktan hoşlanma, sanat dersi ödevleri yapmaktan hoşlanma ve bölüm değişkeninin üçüncü ve dördüncü alt boyutu ile sanat okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunurken, sınıf ve bölüm değişkeninin birinci ve ikinci alt boyutları ile sanat okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı ortaya çıkmıştır.

Meltem ÇİMEN'in 2018 yılında gerçekleştirdiği "Ortaokul Mezunu Öğrencilerin Müzik Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi" isimli araştırmadaki amaç; ortaokul mezunu öğrencilerin müzik okuryazarlık düzeylerini belirlemek ve bunun farklı değişkenler açısından (cinsiyet, devam edilen lise türü, okul dışında özel müzik dersi alma, çalgı çalma, müzik dersinden yararlanma, müzik öğretmenlerini yeterli bulma, müzik dersi yapılan ortamı yeterli bulma, müzik dersinden zevk alma) ilişkilerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Araştırmanın örneklemini Kocaeli ili, İzmit ve Gebze ilçelerinden seçilen 8 liseden 9. Sınıf öğrencilerinin oluşturduğu, 176 kız, 187 erkek öğrenciden oluşan 363 öğrenciden oluşmuştur. Araştırmada, Aslan (2011) tarafından müzik okuryazarlık düzeyini belirlemek amacıyla geliştirilen Marmara Müzik Okuryazarlığı Testi (MMOT) kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda, ortaokuldan mezun olmuş öğrencilerin müzik okuryazarlık seviyelerinin yetersiz olduğu görülmüş. Öğrencilerin müzik okuryazarlık düzeyleri arasında cinsiyet değişkenine göre farklılık olduğu ve kız öğrencilerin anlamlı seviyede daha yüksek puanlar alarak erkek öğrencilere göre daha testten başarılı olduğu görülmüştür.

Mehmet KURUDAYIOĞLU ve Sait TÜZEL Tarafından 2010 yılında gerçekleştirilen 21. Yüzyıl okuryazarlık türleri değişen metin algısı ve Türkçe eğitimi isimli araştırmadaki amaç çağın gereksinimleri karşısında ortaya çıkmış olan okuryazarlık türlerinin Türkçe dersi bağlamında değerlendirilmesidir.

Sonuç olarak toplumsal iletişimin nesiller boyunca sürekliliği ve devamı için bireylerin modern çağın okuryazarlık konularına hakim olmaları ve hakim oldukları okuryazarlık becerilerini kullanıp yerine getirileceği yerin ise anadil eğitimi olduğu vurgulanmıştır.

Douglas ve Willatts tarafından 1994 yılında gerçekleştirilen “The relationship between musical ability and literacy skills” (Müzikal Beceri ve Okuryazarlık Becerileri Arasındaki İlişki) isimli araştırmada Müzikal beceri ve okuryazarlık becerileri arasındaki ilişkinin varlığından bahsedilmiş ve araştırmada sonuç olarak fonolojik farkındalık ile okuryazarlık becerileri arasında bir ilişkinin var olduğu görülmüştür. Yapılan araştırmada müzikal beceri ve okuryazarlık arasındaki ilişkinin ise ritmik beceri ve okuma arasında birleşim olduğu görülmüştür.

Burcu ÖZER’in 2018 yılında gerçekleştirdiği Güzel Sanatlar Fakültelerindeki Öğrencilerin Sanat Okuryazarlık Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma” isimli araştırmasındaki amaç; Nevşehir Güzel Sanatlar Fakültesinin Resim, Müzik ve Seramik bölümlerinde eğitim gören öğrencilerin sanat okuryazarlık düzeylerini belirlemektir. Gruplar arasındaki bölüm değişkenine ilişkin farkı görebilmek için yapılan One-way Anova testi sonuçlarına göre gruplar arasında sanat okuryazarlığı bölüm değişkenine göre fark göstermemiş ancak, sınıf düzeyinin yükseldikçe okuryazarlık düzeylerinin de yükseldiği sonucuna ulaşılmıştır.

Nezihe ŞENTÜRK ve Şenol AFACAN tarafından 2016 yılında gerçekleştirilen “Okul Öncesi Ve Sınıf Eğitimi Dallarına Yönelik Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinin Geliştirilmesi” isimli bu çalışmada amaç Ülkemiz Üniversitelerinin Eğitim Fakültelerinde Okul Öncesi ve Sınıf Öğretmenliği Bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin müzik okuryazarlık seviyelerinin tespiti için geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirmektir. İlk etapta 41 madde ve 5 likert sisteminde hazırlanan anket yapılan pilot uygulama sonrası 32 madde ve 5 faktörden den oluşan son halini almıştır.Yapılan bu çalışma sonucunda Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı ise 0,904 olarak tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, izlenen yöntem, evren, örneklem ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Yapılan bu araştırma tarama modelinde yapılmış betimsel bir araştırmadır. Tarama modeli geçmiş zamanda veya halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan çalışmalar için uygun bir tarama modelidir (Karasar, 2006: 77).

Genel tarama modelleri; “çok sayıda elemanlardan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir” (Karasar1994:79).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma gruplarını, Mersin Devlet Opera ve Balesi, TRT Ankara Koroları, Mersin Polifonik Korolar Derneği ve Silifke Gökusu Halk Müziği Topluluğu koristleri tarafından oluşturulmuştur.

3.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada öncelikle kitap, makale ve internet aracılığıyla literatür bilgilerine ulaşılmıştır. Araştırmanın verileri (Yüctoker,2014)tarafından geliştirilen sanat okuryazarlığı ölçeği ile ölçek bu araştırmaya uyarlanarak toplanmıştır. Ölçeğin güvenilirlik katsayısı 91 olarak bulunmuştur. Ölçeğin bu araştırma için güvenilirlik katsayısı ise Alpha 93olarak hesaplanmıştır. Öncelikle verilerin betimsel istatistiksel analizi yapılmış ve aritmetik ortalama

değerleri hesaplanmıştır. Ölçeğin puan aralığı tablo 3,3 de verilmiştir Gruplar arasındaki farkların belirlenmesi için bağımsız örnekler t testi yapılmıştır.

Tablo 3.3 Verilerin Toplanması ve Analizi

Seçenek	Seçenek Puanı	Seçenek Puan Aralığı
Hiç	1	1-1,79
Az	2	1,80-2,59
Kısmen	3	2,60-3,39
Büyük Ölçüde	4	3,40-4,19
Tamamen	5	4,20-5,00

BÖLÜM IV

4.BULGULAR VE YORUM

4.1. Amatör ve Profesyonel Koristlerin Sanat Okuryazarlık Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri ile sanat okuryazarlıkları arasındaki farka ilişkin bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

4.1.1. Amatör ve Profesyonel Koristlerin Sanat Okuryazarlık Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerine ilişkin bulgular Tablo 4.1.1.'de verilmiştir.

4.1.1. Amatör ve Profesyonel Koristlerin Sanat Okuryazarlık Düzeylerine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Sanat Okuryazarlık Düzeyleri	N	Ort.	Std. S.
Profesyonel	85	3,95	0,99
Amatör	67	3,51	1,15

Tablo 4.1.1.'de amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlıkları incelendiğinde, profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerinin büyük ölçüde ($X=3,95$) olduğu, amatör koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerinin ise

yine büyük ölçüde ($X = 3,50$) olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgulardan yola çıkarak, her iki grubun da büyük ölçüde sanat okuryazarlığına sahip oldukları söylenebilir.

4.1.2. Amatör ve Profesyonel Koristlerin Sanat Okuryazarlık Düzeyleri Arasındaki Farka İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri arasında fark olup olmamasına ilişkin t-testi bulguları ve yorumları yer almaktadır. Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri arasındaki farka ilişkin bulgular Tablo 4.1.2.'de verilmiştir.

Tablo 4.1.2. Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri arasındaki farka ilişkin t testi bulguları

	N	Ort.	Std. S.	t	p
Amatör	67	90,67	17,79	4,85	,00
Profesyonel	85	104,14	15,98	4,91	,00

Tablo 4.1.2.'de amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerine yönelik yapılan t-testi sonuçları incelendiğinde amatör ve profesyonel koristler arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu tespit edilmiştir. ($p < 0,05$). Amatör koristlerin ($X=90,67$; $p:0,000$) sanat okuryazarlık düzeylerinin profesyonel koristlerin ($X=104,14$; $p:0,00$) sanat okuryazarlık düzeylerinden daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

4.2. Amatör ve Profesyonel Koristlerin Sanat Okuryazarlık Düzeyleri Arasında Cinsiyet Değişkenine Göre Fark Olup Olmamasına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerine cinsiyet değişkeninin etkisine ilişkin bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerine cinsiyet değişkeninin etkisine ilişkin bulgular Tablo 4.2.1 ve Tablo 4.2.2’de verilmiştir.

4.2.1. Amatör Koristlerin Sanat Okuryazarlığı Düzeylerine Cinsiyet Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.2.1. Amatör koristlerin sanat okuryazarlığı düzeylerine cinsiyet değişkeninin etkisine ilişkin t testi bulguları

Cinsiyet	N	Ort.	Std. S.	t	p
Kadın	41	90,07	13,98	-,34	,73
Erkek	26	91,62	22,83	-,31	

Tablo 4.2.1 de Amatör koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri ile cinsiyetleri arasında ilişkiyi tespit etmek için yapılan t-testi sonucuna göre $p>0,05$ olarak tespit edildiği için amatör koristlerin cinsiyetleri ile sanat okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir.

4.2.2. Profesyonel Koristlerin Sanat okuryazarlığı Düzeylerine Cinsiyet Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.2.2. Profesyonel koristlerin sanat okuryazarlığı düzeylerine cinsiyet değişkeninin etkisine ilişkin t testi bulguları

Cinsiyet	N	Ort.	Std. S.	t	p
Kadın	37	99,59	16,11	-2,28	,02
Erkek	47	107,43	15,21	-2,27	

Tablo 4.2.2. de Profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri ile cinsiyetleri arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu yapılan t-testi sonucuna göre tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Kadın profesyonel koristlerin ($X=99,59$; $p:0,025$), profesyonel erkek koristlere oranla ($X=107,43$; $p:0,025$) sanat okuryazarlık düzeylerinin daha düşük olduğu tespit edilmiştir.

4.3. Amatör Koristlerin Sanat Okuryazarlık Düzeylerine Sanat Kitaplarını Okuma Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerine sanat kitaplarını okuma değişkeninin etkisi olup olmadığına ilişkin bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerine sanat kitaplarını okuma değişkeninin etkisine ilişkin bilgiler Tablo 4.3.1 ve Tablo 4.3.2’de verilmiştir.

4.3.1 Amatör Koristlerin Sanat Okuryazarlık Düzeylerine Sanat Kitaplarını Okuma Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Amatör Koristlerin Sanat Okuryazarlık Düzeylerine Sanat Kitaplarını Okuma Değişkeninin Etkisine ilişkin bulgular Tablo 4.3.1’de yer almaktadır.

Tablo 4.3.1 Amatör koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerine sanat kitaplarını okuma değişkeninin etkisine ilişkin t-testi bulguları ve yorumlar

Sanat Kitapları						
Okuma	N	Ort.	Std. S.	t	p	
Evet	46	92,30	18,57	18,57	,46	
Hayır	16	88,31	17,42	17,42		

Tablo 4.3.1. incelendiğinde amatör koristlerin sanat okur yazarlıkları ile sanat kitaplarını okuma düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir ($p < 0,05$).

4.3.2. Profesyonel Koristlerin Sanat Okuryazarlık Düzeylerine Sanat Kitaplarını Okuma Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerine sanat kitaplarını okuma değişkeninin etkisine ilişkin bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Bulgular Tablo 4.3.2 ’de verilmiştir

Tablo 4.3.2. Profesyonel koristlerin sanat kitaplarını okuma düzeylerine sanat kitaplarını okuma değişkeninin etkisine ilişkin t-testi bulguları

Sanat Kitapları						
Okuma	N	Ort.	Std. S.	t	p	
Evet	72	103,88	16,69	-,10	,92	
Hayır	9	104,44	12,59	-,12		

Tablo 4.3.2. incelendiğinde Profesyonel koristlerin sanat okuryazarlıklarıyla sanat kitaplarını okuma düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir($P<0,05$).

4.4. Amatör ve Profesyonel Koristlerin Sanat Okur Yazarlık Düzeylerine Kütüphaneden Yararlanma Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerine sanatsal değerlendirmelerde kütüphaneden yararlanma değişkeninin etkisine ilişkin bulgular ve yorumlar yer almaktadır. Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerine sanatsal değerlendirmede kütüphaneden yararlanma değişkeninin etkisine ilişkin bilgiler Tablo 4.4.1 ve Tablo 4.4.2’de verilmiştir

4.4.1. Amatör Koristlerin Sanat Okur Yazarlık Düzeylerine Kütüphaneden Yararlanma Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular

Amatör koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerine kütüphanelerden yararlanma değişkeninin etkisine ilişkin bulgular Tablo 4.4.1.’de verilmiştir.

Tablo 4.4.1. Amatör koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerine kütüphaneden yararlanma değişkeninin etkisine ilişkin t-testi bulguları

Kütüphanede araştırma yapmayı sever misiniz?					
	N	Ort.	Std. S.	t	p
Evet	39	94,08	17,15	1,83	,07
Hayır	24	85,54	15,30	1,83	

Tablo 4.4.1. incelendiğinde Amatör koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri ile kütüphanelerden yararlanma değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir ($P<0,05$).

4.4.2 Profesyonel Koristlerin Sanat Okur Yazarlık Düzeylerine Kütüphaneden Yararlanma Değişkeninin Etkisine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeylerine kütüphanelerden yararlanma değişkeninin etkisine ilişkin bulgular Tablo 4.4.2.'de verilmiştir.

Tablo 4.4.2. Profesyonel Koristlerin Sanat Okuryazarlık Düzeylerine Kütüphaneden Yararlanma Değişkeninin Etkisine İlişkin T-Testi Bulguları

Kütüphanede araştırma yapmayı sever misiniz?	N	Ort.	Std. S.	t	p
Evet	43	104,44	17,15	,18	,06
Hayır	37	103,78	15,30	,18	

Tablo 4.4.2. incelendiğinde Profesyonel koristlerin sanat okuryazarlıkları ile kütüphanelerden yararlanma düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin var olmadığı yapılan t-testi sonuçlarına göre tespit edilmiştir. ($p<0,05$).

BÖLÜM V

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Bu bölümde araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara ve bu sonuçlar doğrultusunda geliştirilen önerilere yer verilmiştir.

Araştırma bulgularından yola çıkarak;

- Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlıkları incelendiğinde, her iki gurubun da büyük ölçüde sanat okuryazarlığına sahip olduğu,
- Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri arasındaki fark incelendiğinde anlamlı bir ilişkinin var olduğu
- Amatör koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri ile cinsiyetler arasında ilişki incelendiğinde amatör koristlerin cinsiyetleri ile sanat okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı, profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri ile cinsiyetler arasında anlamlı bir ilişkinin var olduğu,
- Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlıkları ile sanat kitaplarını okuma değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir.
- Amatör ve profesyonel koristlerin sanat okuryazarlık düzeyleri ile sanatsal değerlendirmelerde kütüphanelerden yararlanma değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı,tespit edilmiştir.

5.1. Öneriler

- Amatör ve profesyonel korolarda yapılan bu çalışma sonucunda elde edilen verilerden yola çıkılarak sanat okuryazarlığı çerçevesinde koroların eksik kaldığı konular belirlenip konu hakkında yapılan diğer çalışmaların da taraması yapılarak genel eksiklikler tespit edilip koristlere ve şeflere kaynak olabilecek bir çalışma hazırlanarak koro üyelerinin ve şeflerin kullanımına sunulabilir.
- Sanat okuryazarlığının daha küçük yaşlardaki durumunun tespit edilebilmesi için bu araştırma çocuk ve gençlik korolarınada uygulanabilir.
- Sanat okuryazarlığı bilincinin kazandırılabilmesi için ortaokul ve liselerde seçmeli ders olarak müfredata alınabilir
- Güzel sanatlar lisesi ve fakültesinin koro ders müfredatında sanat okuryazarlığı konusunun da işlenmesi sağlanabilir.
- Sanat okuryazarlığının önemi ve ilgilenilen sanat dalına yönelik hâkimiyeti arttırıcı eğitim çalışmaları yapılabilir.
- Sanat okuryazarlığı konusu koro üyelerine detaylı bir biçimde anlatılıp koristlerin edindikleri bilgileri nerede nasıl kullanabileceklerini öğrenmeleri sağlanabilir.
- Sanat okuryazarlığı konusunda eksiklerin ve sorunların giderilmesi amacıyla bu alanda çalışmalar yapan akademisyenler tarafından etkinlikler, kurslar ve çalıştaylar yapılabilir.
- Kaynak çeşitliliği açısından akademisyenler tarafından konu hakkında yabancı kaynakların çevirisi yapılabilir.
- Sanat bilincinin bireyselden toplumsala daha iyi aktarılabilmesi amacıyla kamu hizmeti yapan kütüphanelerde sanat bölümleri oluşturulabilir

- M.E.B ve özel kurumlar ile ortak bir çalışma yapıp sanat alanında çalışmalar yapan akademisyenler okullarda öğrenciler ile konu hakkında söyleşi yapabilir.
- Öğrencilerin küçük yaştan itibaren sanatın herhangi bir dalına özendirilmesi öğrencileri doğru sanatsal bilgiye ulaşmaya yani sanat okuryazarlığına yönlendirebilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, A. (2011), *Bilgi Okuryazarlığı Ölçeğinin Geliştirilmesi*. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi---
- Altun, A. (2005) *Gelişen Teknolojiler ve Yeni Okuryazarlıklar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Arkan, M. (1971). *Koro ve Koro Yönetimi (1.Baskı)*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Apaydın, M. (2001), “*Koro ile Müzik Eğitiminin Toplumun Müziksel Düzeyini Geliştirmedeki Yeri ve Önemi*”, *1. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu*. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara: 134-135.
- Apaydın, M. (2006). “*Çocuk Ve Gençlik Korolarının, Toplumun Kültürel Gelişimindeki Yeri Ve Önemi*” *2. Ulusal Çocuk Ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara
- Artut, K. (2004) “*Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri*”, Anı Yayıncılık, Ankara
- Aydoğan, S.(2001). *Koro ile Demokrasi Eğitimi*. Ankara: Müzik Eğitimcileri Derneği Genel Merkezi Yayın Organı.
- Basile, Jeff. (2014). *A Aesthetic Reevaluation of Literacy Modern*, YoungstownStateUniversity

- Coşkun, F. (2007). *Sosyalleşme bağlamında İzmir'deki Türk sanat müziği amatör koroları ve toplu müzik pratikleri*, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, İzmir.
- Çevik, S. (1997). *Koro Eğitimi ve Yönetim Teknikleri*, Doruk Yayıncılık, Ankara, s. 20,47, 68, 73, 93, 95, 97, 98, 101, 102.
- Çevik, S. (2006). *Müzik öğretmenliği eğitiminde ses eğitimi alan derslerinin müzik öğretmenliği yeterlikleri yönünden değerlendirilmesi. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*, 26-28 Nisan 2006 (s.641-657), Denizli: Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Çimen, Meltem. (2018) *Ortaokul Mezunu Öğrencilerin Müzik Okuryazarlık Düzeylerinin İncelenmesi Kocaeli ili Örneği*. Sosyal Bilimler Dergisi Yıl: 5, Sayı: 19, Ocak 2018, s. 552-574
- David J. Hargreaves, Adrian C. North, and Mark Tarrant. (1996). “*How and why do musical preferences change in childhood and adolescence?*” University of Roehampton
- Douglas, S. and Willatts, P. (1994). The relationship between musical ability and literacy skills. *Journal of Research in Reading*, 17(2), 99-107
- Denac, Olga. (2014). “*The Significance and Role of Aesthetic Education in Schooling*”, University of Maribor, Slovenia.
- Egüz, S. (1998). *Koro Eğitimi ve Yönetimi*, Doğu Matbaacılık, Ankara, s.28
- Emnalar, A. (1997), *Türk Müziğinde Koro*, Ege Üniversitesi Basım Evi, İzmir, s. 1,7
- Erdal, F. S. (2005). *Sanat ve Müzikte İletişimin Önemi Müzik Sempozyumu: 14–16 Nisan 2005 Kayseri: Bildiriler* (s. 293–296). Kayseri: Erciyes Üniversitesi

Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü Yayınları No: Gazimahal, M. R. (1961), *Musiki Sözlüğü*, Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul, 140

Gökçe, M. (Eylül, 2007). *Koro Müziğinin Toplumsal İşlevleri Açısından Türkiye Korolar Şenliği'nin Kazandırları Üzerine Genel Bir Değerlendirme*. 38. Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi'nde sunulmuş (ICANAS'38) bildiri. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı. Ankara.

Güneş, F. (2018, 02 22). *Okur-Yazarlık Kavramı ve Düzeyleri*. Ankara Üniversitesi

Hamilton, Alexander T. II(2016). "Factors that lead students to study music education : a descriptive study.", University of Louisville, Kentucky.

Karasar, N. (1994). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. (5. Basım). Ankara: 3A Araştırma ve Eğitim Danışmanlık Ltd.

Karasar, N. (2006). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.

Kulaksızoğlu, A. (Haziran, 1991). *Orta öğretimde niteliğin artırılması için öğretmen yetiştirilmesi konusunda model önerisi*. I.Eğitimde nitelik geliştirme eğitimde arayışlar sempozyumunda sunuldu, İstanbul

Kurudayıoğlu, M. Tüzel, S. (2010).21. *Yüzyıl Okuryazarlık Türleri, Değişen Metin Algısı Ve Türkçe Eğitimi* TÜBAR Dergisi 28. Sayı

Kütahyalı, Ö. (1981). *Çağdaş Müzik Tarihi*, Varol Matbaası: Ankara.4

Laurusse, M. (1995) 7. Cilt 53,54, 55

Nalbantoğlu, H. Ü. (1995), *Çağdaş Yaşam ve Çağdaş Sanat Üzerine Heidegger'den Bir Dolanım*, Defter Dergisi, 8. Sayı

Özer, B. (2018). Güzel Sanatlar Fakültelerindeki Öğrencilerin Sanat Okuryazarlık Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma, Ekev Akademi Dergisi Yıl: 22 Sayı: 73, s.441-450

Philpott, C. (2001). Issues in music teaching. In C. Philpot ve C. Plummeridge (Eds), *The body and musical literacy* (pp. 79-91). Londra ve New York: Routledge Falmer.

Sarıçiftçi, A. (2001), *I. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu*. Ankara.

Say, A. (2012). *Müzik Sözlüğü*, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Say, A. (2001), *Müziğin Kitabı*, Masaüstü Yayıncılık, Ankara, s. 176

Say, A. (2005), *Müzik Ansiklopedisi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara, s. 307

Saygun, A. A. (1958), *Musiki Nazariyatı*, Ankara: Maarif Basımevi Devlet Konservatuvarı Yayınları.

Scott, C. Shuler,(2011). *Music Education for Life: The Three Artistic Processes—Paths to Lifelong 21st-Century Skills through Music*

Sun, M. (1969). *Türkiye'nin Kültür, Müzik, Tiyatro Sorunları*, Ankara: Ajans Türk Kültür Yayınları.

Şentürk, N. Afacan, Ş.(2016) *Okul Öncesi Ve Sınıf Eğitimi Anabilim Dallarına Yönelik Müzik Okuryazarlığı Ölçeğinin Geliştirilmesi IJOESS*

TDK, (1992) *Türkçe Sözlük*, İstanbul: Milliyet Yayınları, Cilt No:2, s:1643, 900, 947.

Uçan, A. (1996), *İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi*, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 2. Basım, Ankara.

Uçan, A. (2001). *İnsan, Müzik ve Koro Eğitiminin Temelleri, I. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu*, Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi.

Yener, S. (2001). *Türkiye'deki Koro Çeşitleri ve Müzik Toplum Etkileşiminde Koro Müziğinin Rolü*. I.Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumunda sunuldu. Ankara: Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi.

Yıldırım, Kurtaslan, H. (2017). *Güzel Sanatlar Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Sanat Okuryazarlık Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Ekev Akademi Dergisi Yıl: 21 Sayı: 70, s.39-56

Yüctoker, İ. (2014), *Sanat okuryazarlığı ölçeğinin hazırlanması ve geliştirilmesi*, Sanat Eğitimi Dergisi, 2 (1), s. 115 -116

Yüctoker, İ. (2015) *Güzel Sanatlar Eğitimi Öğrencilerinin Sanat Okuryazarlığı Düzeylerinin Değerlendirilmesi*. Ekev Akademi Dergisi Yıl: 19 Sayı: 62

İnternet Kaynakları

https://etd.ohiolink.edu/!etd.send_file?accession=ysu1418303891&disposition=inline). adresinden 07.01.2019 tarihinde alınmıştır.

<http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/491/5760.pdf>. adresinden 11.08.2018 tarihinde alınmıştır.

<https://fmea.org/media/1228/music-educators-journal-the-three-artistic-processes.pdf>. adresinden 17.03.2018 tarihinde alınmıştır.

https://www.researchgate.net/publication/229682968_The_Relationship_Between_Musical_Ability_and_Literacy_Skills/link/5badef58299bf13e6052113e/download

https://etd.ohiolink.edu/!etd.send_file?accession=case1492171182633657&disposition=inline. adresinden 23.05.2018 tarihinde alınmıştır.

<https://www.isme.org/sites/default/files/documents/2016%20ISME%20Commission%20on%20Music%20Policy%20Proceedings.pdf>. adresinden 13.09.2018 tarihinde alınmıştır.

https://steinhardt.nyu.edu/scmsAdmin/media/users/_all_syl/GMusiced/MPAME2032.MusicEducationInaCultural_Context.pdf). adresinden 18.10.2018 tarihinde alınmıştır.

https://scholarlyrepository.miami.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2654&context=oa_dissertations adresinden 08.07.2018 tarihinde alınmıştır.

http://archeia.moec.gov.cy/sd/409/rania_neokleous_intercultural_music_education.pdf adresinden 01.11.2018 tarihinde alınmıştır.

https://etd.ohiolink.edu/!etd.send_file?accession=bgsu1428414176&disposition=inline adresinden 01.01.2019 tarihinde alınmıştır.

<http://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/8755123316682819> adresinden 04.06.2018 tarihinde alınmıştır.

<https://ir.library.louisville.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3492&context=etd> adresinden 20.07.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://cumulushelsinki2012.aalto.fi/cumulushelsinki2012.org/wp-content/uploads/2012/05/Artistic-knowledge-and-its-application-in-organizational-change.pdf> adresinden 08.11.2018 tarihinde alınmıştır.

https://www.researchgate.net/publication/276526047_The_Significance_and_Role_of_Aesthetic_Education_in_Schooling adresinden 20.03.2018 tarihinde alınmıştır.

<http://journals.sagepub.com/doi/10.3102/0091732X07309691> adresinden 11.11.2018 tarihinde alınmıştır.

<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1081390.pdf> adresinden 09.11.2018 tarihinde alınmıştır.

https://www.researchgate.net/publication/300803513_The_development_of_artistic_and_musical_competence adresinden 03.01.2019 tarihinde alınmıştır.

https://nsuworks.nova.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.com/&httpsredir=1&article=1097&context=fse_etd adresinden 05.06.2018 tarihinde alınmıştır.

SANAT OKURYAZARLIĞI ANKETİ

Cinsiyetiniz: ( ) Kadın ( ) Erkek

Yaşınız:

Çalışma süreniz: ( ) 1 ( ) 2 ( ) 3 ( ) 4 ( ) 5 ve üstü

Sanat kitapları okumaktan hoşlanıyor musunuz? ( ) Evet ( ) Hayır

Kütüphanede araştırma yapmayı sever misiniz? ( ) Evet ( ) Hayır

Değerli katılımcı, Bu anket sizlerin performans göstergenizin yanında sanatsal bilgilerinizde zorlandığınız alanları belirlemek amacıyla düzenlenmektedir. Çalışmanın temel amacı sanat okuryazarlığının mevcut durumunu ortaya çıkarmak ve sizlerin bu duruma bakış açılarını belirleyerek gereksinimlerinizi karşılayacak öneriler geliştirmektir. Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuyarak ilgili seçeneği işaretleyiniz. (Bu anket Ahmet Aldemir'in bilgi okuryazarlığı anketi ve Abdullah Adıgüzel'in bilgi okuryazarlığı ölçeğinden yararlanılarak düzenlenilmiştir.)	ÇOK AZ ZORLANIYORUM	ZORLANIYORUM	KARARSIZIM	ZORLANMIYORUM	HİÇ ZORLANMIYORUM
1: Sanatsal araştırma konumu kendim belirlemek durumunda kaldığımda					
2: Sanatsal araştırma konumu geliştirmekte ve daraltmakta					
3: Müzik hakkındaki bilgileri nasıl ve nerede bulacağımı bilmekte					
4: Araştırma konum için hangi kaynakların uygun olacağını bilmekte					
5: Yurt dışı sanat kaynaklarını (dergi, kitap, ansiklopedi) kullanmakta					
6: Sanatsal Web Kaynaklarını kullanmakta					
7: Web arama motorlarından konuyla ilgili bilgileri bulmakta					
8: Bilgisayarda sanat üzerine araştırmalarda sınırlama (dil, tarih, tür) yapmakta					
9: Gördüğüm/Dinlediğim eserlerin kişilerinin bilgilerine ulaşmakta					
10: Kütüphanelerdeki sanat kataloglarını kullanmakta					
11: Kendi kütüphanelerinin haricinde diğer yerlerdeki kütüphaneleri kullanmakta					
12: Araştırma konusuyla ilgili elde ettiğim bilginin konuma uygunluğunu kavramakta					
13: Sanatsal birçok yayın arasındaki benzer ve farklı noktaları belirlemekte					
14: Elde ettiğim bilgiyi dinlediğim eserlerle ilişkilendirmekte					
15: Sanat kitaplarında okuduğum bilgileri yorumlamakta					
16: Önceden okuduğum bilgilerle yeni okuduğum bilgiyi ilişkilendirmekte					
17: Çalacağım eserlerin bilgilerini okuduktan sonra eserime yansıtmakta					
18: Sanat araştırmalarımda çok sayıda kaynağı bir arada kullanmakta					
19: Müzik kuramsal ödevlerimi yaparken ödevin bölümlerini düzenlemekte					
20: Müzik kuramsal ödevlerimde kullandığım kaynakların listesini hazırlamakta					
21: Müzik kuramsal çalışmalarımın sonuçlarını yazılı olarak hazırlamakta					
22: Müzik kuramsal çalışmalarımın sonuçlarını sözlü olarak sunmakta					
23: Müzik çalışmalarımı yaparken teknoloji araçlarını kullanmakta					
24: Performans çalışmalarımın güçlü ve zayıf yönlerini tanımlamakta					
25: Kuramsal çalışmalarımın güçlü ve zayıf yönlerini eleştirmekte					
26: Sanatsal bilgileri başkalarıyla paylaşarak yeniden yapılandırmaya					

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Erkan UYAR
Doğum Yeri ve Tarihi : Ereğli / 1980
Medeni Hali : Evli
İletişim Bilgileri : tenorerkan@hotmail.com
:+90 (505) 2326085(GSM)

EĞİTİM

1994-1997 Mersin Dumlupınar Lisesi
1998-2002 Konya Selçuk Üniversitesi Müzik Öğretmenliği Bölümü

İŞ DENEYİMİ

2002-2007 İstanbul Küçükçekmece Kadriye Moroğlu Lisesi / Müzik
Öğretmeni
2007-2010 Mersin / Silifke / Narlıkuyu İlköğretim Okulu / Müzik
Öğretmeni
2010-2018 Mersin / Silifke / Göksu Anadolu Lisesi / Müzik
Öğretmeni
2018- Devam ediyor Mersin / Silifke / Bilsen(Bilim Sanat Merkezi) /
Müzik Öğretmeni